

İslâm Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA)

BALKANLAR'DA İSLÂM MEDENİYETİ
ULUSLARARASI ÜÇÜNCÜ SEMPOZYUM TEBLİĞLERİ

Bükreş, Romanya / 1-5 Kasım 2006

İstanbul 2011

İKİ MAHALLE ÖRNEĞİNDE VARNA KENTİNİN MESLEKİ DAĞILIMI

Sema Altunan¹

1. Varna'nın Önemi

Rumeli, Osmanlı tarihi içinde her dönem önemini koruyan bir coğrafya olmuştur. Nitekim Osmanlılar kuruluşlarından itibaren Rumelide sistemli bir şekilde ilerleyerek yurt edinme ve gaza politikasını sürdürmüşlerdir. Osmanlılar, Rumelide mevcut üç ana yolu² kullanarak fetihlerini daha ileriye götürmüşlerdir. Özellikle, Kırım-Karadeniz ticaret yolu olarak bilinen "sağ kol" ticari öneminden dolayı ve 18. yy.da Osmanlı-Rus savaşlarının yoğun olarak yaşandığı bir yol olarak önemini her dönem korumuştur³. Sağ kolun Varna, Burgaz gibi önemli liman kentlerle bağlantısının olması, üretilen ürünlerin nakledilmesinde kullanılması, kısaca ticari önemi bu yolu ayrıcalıklı kılıyordu. Balkan yarımadasında Bulgaristan'ın kuzeydoğusunu kontrol altında tutan bu kol, ticari anlamda Osmanlı Devleti için hayati önem taşıyordu. Çünkü İstanbul'un temel gıda ihtiyacının önemli bir kısmını karşılayan; özellikle buğday, et ve tuz sağlayan merkezler yan yollarla sağ kola bağlanmıştı. Böylece buğday ve kesimlik hayvanlar karayolu ve denizyoluyla başkente ulaştırılıyordu. Bu nokta da Varna'nın önemi bir kez daha ortaya çıkıyordu. Sağ koldaki üretim Karadenizdeki Varna, Burgaz gibi limanlar aracılığıyla İstanbul'a taşınıyordu.

Bulgaristan'ın karadeniz kıyısında, Devna (Djevna) nehrinin denize döküldüğü yerde kurulan Varna ismini de bu nehirden almıştır. Dağlı bir bölge olan Bulgaristanın özellikle Karadeniz kıyı şerid ikliminin yumuşaklığı ve denizinin sakin-

¹ Yard. Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi.

² Sol Kol (Via Genatia), sağ kol (Kırım-Karadeniz Ticaret Yolu), Orta Kol (Via Militaris).

³ Halime Doğru, *XIII.-XIX. Yüzyıllar Arasında Rumeli'de Sağ Kolun Siyasi, Sosyal, Ekonomik Görüntüsü ve Koşulları*, Eskişehir 2000, s. 33.

liği nedeniyle Varna ,eski çağlardan bu yana ilgi merkezi olmuştur.⁴ I. Murat Döneminde stratejik açıdan büyük öneme sahip olan Rusçuk ve Silistre Osmanlı hakimiyetine girdi. Bulgar Çarı Sismanos Osmanlı devletine bağımlı hale geldi ve Kuzeydoğu Bulgaristan toprakları Osmanlı Devletine bağlandı. Böylece Edirne'den itibaren Tunca vadisini takip ederek kuzeye çıkan ve Koca Balkan geçip Silistre'de Tuna nehrine ulaşan güzergahın geçtiği topraklar fiilen Osmanlı Devletine bağlandı. Kuzeydoğu Bulgaristan ve Dobruca ise kesin olarak 1417'de Osmanlı Devletine dahil oldu.⁵

Fetihler tamamlanınca uçlarda sancak teşkilatı oluşturuldu. Sancaklar askeri ve idari birim olarak Rumeli Beylerbeyi'nin yönetiminde toplandı. Kanuni Döneminde Rumeli Beylerbeyliği'ne bağlı 33 sancak bulunuyordu. Varna kazası sağ kol üzerinde bulunan Silistre Sancağına bağlıydı.⁶ Varna'nın XVII. yy'daki durumu hakkında ise Evliya Çelebi ayrıntılı bilgiler vermektedir. Kentin batı tarafında kırmızı topraklı tepelerde bağ ve bahçeler bulunduğunu; evlerinin kargir ve kırmızı kiremitli olduğunu, yedi müslüman mahallesi ile beş Rum, Yahudi ve Ermeni mahallesinin bulunduğunu belirtmektedir. Ayrıca Varna iskelesinin çok işlek olduğunu, tuz kayaları, bal fiçileri, pastırma çuvalları, kerestelerle dolu olduğunu ve bu malların ihraç edildiğini anlatmaktadır.⁷ Nitekim Varna, bir liman şehri olarak, ticari avantajıyla büyük ölçüde gelişme göstermiştir. Özellikle Karadeniz kıyısının verimliliği Varna limanının ticari potansiyeli ile değerlendirilmiştir.

XVII. yy. sonunda eyalet ve sancak yönetiminde önemli değişiklikler oldu. XVIII. yüzyıldan sonra özellikle Kuzeydoğu Bulgaristan'da sık sık yaşanan Rus işgalleri nedeniyle sancak yönetimi varlık gösteremez oldu. Bu ortamda ayanlar güçlendi. Bu durumda Varna yöresi, Osmanlı-Rus savaşlarının yanısıra XVIII. yy'da ve XIX. yüzyılın başında eşkıya ve ayanlar arasındaki iktidar mücadelesin-

⁴ Eski çağlarda Varna'nın bulunduğu yerde Odessos adlı bir Miletos kolonisinin olduğu şehrin Roma döneminde de parlak bir gelişme gösteriği bilinir. 13. yy başlarında italyan denizcilerin uğrak limanı olan Varna'ya 14. yy ikinci yarısında Kuman asıllı bir Bulgar ailesi hakim olur. 1366'da ise haçlılar tarafından kuşatılır. (Bkz. M. Tayyib Gökbilgin, "Varna", *İ.A.*, C.13, s. 210).

⁵ Osmanlıların Rumelideki hakimiyetlerine karşı XV. yy ortalarında bir haçlı ittifakı oluşturuldu. II. Murat döneminde Varna savaşı (1444) ile sonuçlanan bu haçlı girişimi pek çok yerin yağmalanması ile sonuçlandı. Bkz. Doğru s. 53.

⁶ Metin Kunt, *Sancaktan Eyalete*; Tayyib Gökbilgin, "Rumeli Eyaleti", s. 255.

⁷ Evliya Çelebi Seyahatnamesi, Haz. Yücel Dağlı, Seyit Ali Kahraman, İbrahim Sezgin, 5. kitap, İstanbul, 2001, s. 51.

den de olumsuz etkilendi.⁸ 1831 yılında yapılan nüfus sayımında Varna, Slistre eyaletinin sancaklarından biri olarak kayıtlıdır. Eyaletin en büyük kaymakamlığını, Varna kaymakamlığı oluşturmaktadır. 1842'de Silistre Eyaletine bağlanan Varna Kaymakamlığının askeri teşkilatı yeniden düzenlenmiştir.⁹

2. Kullanılan Arşiv Kaynakları

Bu çalışmada Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde bulunan Maliye Nezareti Temettuat Defterlerinden; **TMT 12767, TMT 12768, TMT 12769 ve TMT 12770** numaralı defterler kullanılmıştır. Bu defterler içinde yalnızca TMT 12770 numaralı defterde 1260-1261/1844-1845 tarihine ilişkin veriler yer almaktadır. Bu defter, Varna'ya geçici olarak gelen iş gücüne ait verileri içermektedir. Bunlar sürekli Varna'da ikamet etmemişlerdir. Diğer defterlerde ise hane reislerinin eşgalleri, meslekleri, sahip oldukları mülk ve hayvan kıymetlerinin miktarları ile yıllık vergi miktarları kaydedilmiştir. Dolayısıyla Tanzimatla birlikte yapılan ilk temettuat sayımına (1256/1840) ilişkin verileri içermektedir. TMT 12769 numaralı defter Alaüddin Mahallesindeki; TMT 12767 numaralı defter ise Kalçooğlu Yamandı Mahallesindeki hanelerin isimlerini, yaşlarını, eşgallerini, mesleklerini, senelik vergilerini, mülk ve hayvan kıymetlerini içermektedir. Kentteki tüm mahallelere ilişkin verilere ise ulaşamamıştır. Bu çalışmada, mevcut veriler analiz edilerek, kentteki biri Müslim biri gayrimüslim olan iki mahalle karşılaştırmalı olarak incelenmeye çalışılmış; geçim biçimleri ve meslek çeşitlilikleri, sahip oldukları mülk ve hayvan kıymetleriyle birlikte değerlendirilmiştir. Ayrıca incelediğimiz bu iki mahalleye ilişkin defterlerde yer alan verilerin dökümü ekte tablo halinde sunulmuştur. Bu defterlerin dışında, 19 yy ortalarında Varnadaki mahalleleri toplu olarak görebilmek; kentteki müslim ve gayrimüslim hane dağılımını ve yaklaşık nüfuslarını tespit edebilmek amacıyla, ayrıca KK.5990 numaralı 1264/1845 yılına ait defterden de yararlanılmıştır.

Bu defterlerdeki vergileri incelemeyen önce Tanzimat döneminde getirilen bu yeni vergilendirme usulüne ve çalışmamızın temelini oluşturan Temettuat Defterlerinin içerik ve önemine kısaca değinmekte yarar vardır. Osmanlı Devletinde Tanzimat Dönemine kadar halktan toplanan vergi çeşidinin çokluğu¹⁰, olağa-

⁸ Ayanlarla ilgili bkz. Yücel Özkaya, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Ayanlık*, Ankara, 1990.

⁹ Bkz. Gökbilgin, s. 213.

¹⁰ Osmanlı Devletinde vergileri genel olarak Tekalif-i Şer'iyye ve Tekalif-i Örfiyye olmak üzere iki grupta toplanmıştır. Birinci grupta yer alan dini inanç ve esaslara göre alınan Tekalif-i Şer'iyye, çiftçi reayadan alınan öşür, çift resmi, ağnam ve şehirlerdeki ticari faaliyetlerden alınan bağlar-

nüstü durumlarda alınan vergilerin sürekli hale getirilmesi halk üzerinde yoğun baskı ve bunalımlara yol açıyordu. 1840 martında uygulanmaya başlanan¹¹ muhassıllık sistemi ile bütün örfi vergiler ve angarya niteliğindeki yükümlülükler kaldırıldı. Bunun yerine ödeme gücünün esas alındığı “an-cemaatin vergi veya “vergi-i mahsusa” denilen tek bir vergi uygulamaya sokuldu. Bu vergi, bir topluluk üzerine konmuş olan toptan verginin o topluluk üyelerinin kazanç ve servetlerine göre paylaştırılması esasına dayanıyordu.¹² Vergü-i Mahsusa miktarı Maliye Nezareti tarafından sancak düzeyinde belirlendi. Sancak için belirlenen toplam miktar, her sancak merkezinde yapılan toplantılar sonunda kazalar arasında paylaştırıldı. Ayrıca kaza içinde de kasaba, mahaller ve köyler düzeyinde, haneler arasında her şahsın gelirine göre paylaştırılarak bir defter halinde kaza merkezine gönderildi. Böylece her hanenin vergi yükümlülüğü belirlenmiş oldu.¹³ Herkesin kazancına göre adaletli vergi vermesi ve devletin vergi gelirlerinin yeniden düzenlenmesi esasına dayalı olarak ülkenin büyük bölümünde “Temettuat Tahrirleri” yapıldı. Bu tahrirlerin kayıtlı olduğu Temettuat Defterleri, Osmanlı Devletinin XIX. yy ortalarındaki toplum yapısı, ekonomik ve sosyal yaşamı hakkında önemli veriler içermektedir.¹⁴

II. Ekonomik Yapı

1. Varna Kent Merkezinin Nüfusu

Mahallelerdeki veriler incelendiğinde, bütün hanelerin kayıtlı olmadığı görülmektedir. Kayıtlı olanlar hane numaraları ile gösterilmiştir. Tanzimat ile getirilen vergi reformunu uygulamaya yönelik olarak yazım yapıldığından ve amaç vergi toplamak olduğundan yazımda vergiye tabi, mal ve mülkleri olan aile reis-

dan oluşuyordu. İkinci grupta yer alan Tekalif-i Örfiye ise devletin yürütme ve uygulama görevlerini yapmakta olanlara hizmetleri karşılığı verilen ve miktarı kanunnamelerle belirlenen vergilerdir. Bu verginin miktarı zamana, yere ve şartlara göre belirleniyordu. Cürüm ve cinayet, arus, bennak, mücerret vb. vergiler bu guraba giriyordu. Bu iki grup verginin dışında sefer için ve olağanüstü durumlarda alınan ve sonradan sürekli hale getirilen Avarız-ı Divaniyye adı altında bir vergi çeşiti daha vardı.

¹¹ İsmet Demir, “Temettu Defterlerinin Önemi ve Hazırlanış Sebepleri”, *Osmanlı Ansiklopedisi*, C. 6. s. 316.

¹² Bkz. A. Vefik, *Tekalif-i Kavaidi*, Ankara, 1999, s. 358-362; Abdüllatih Şener, *Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Sistemi*, İstanbul, 1990, s.94 vd.

¹³ Ayrıntılı bilgi için bkz.Nuri Adıyke, “Temettuat Sayımları Ve Bu Sayımları Düzenleyen Nizamname Örnekleri”, *OTAM*, 11(2000),s.769-807.

¹⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz.Mübahat Kütükoğlu, “Osmanlı Sosyal ve İktisat Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri”, *Bellefen*, C.59,S.225(1995), s.395-418.

lerinin esas alındığı görülmektedir. Bununla birlikte babaları ölmüş çocukların da kaydı tutulmuştur.¹⁵ Bazı hane reislerinin de vergiden muaf oldukları görülmektedir. Bu haneler, kale ve köprü tamirciliği veya kürekçilik hizmetlerine karşılık vergiden muaf tutulmuşlardır. Ayrıca iş göremeyecek durumda olan hasta ve sakatlar da vergiden muaf tutulmuşlardır.

Mahallelerdeki kayıtlarda ilk sırada muhtarların yer aldığı görülmektedir. Kalabalık mahallelerde muhtar-ı evvel ve muhtar-ı sani olarak iki muhtarın görev yaptığı görülmektedir. Nitekim incelediğimiz her iki mahallenin de iki muhtarı bulunmaktadır. Kent merkezindeki müslim ve gayr-imüslimler ayrı mahallelerde oturmakla birlikte, ekonomik yaşamda bir arada yer almışlardır. Müslüman nüfus, yerleşik Türkler ve Tatarlar ile konar-göçer bir yaşam süren Kıptiler'den oluşmaktadır. Kent merkezindeki Kıptiler sayım sırasında ayrıca kaydedilmişler, sahip oldukları mülklerin ve hayvanların kıymeti de hane hane belirtilmiştir. Gayr-i müslimler ise Bulgar, Rum, Ermeni ve Yahudiler'den oluşmaktadır. Gayrimüslimler içinde Bulgar ve Rumların aynı mahallelerde birlikte yaşadıkları görülürken Ermeniler ve Yahudiler ayrı mahalleler oluşturmuşlardır. Özellikle Yahudiler'in ayrı bir mahalle oluşturacak sayıya ulaştıkları görülmektedir. Varna'dan başka Pravadi'de Yahudi mahallesine rastlanmaktadır. Daha çok ticaretle uğraşan Yahudiler'in Varna'nın önemli bir liman kenti olması nedeniyle yerleşmek için burayı tercih etmiş olmaları muhtemeldir. Ayrıca Varna civarından ve Rumeli'nin çeşitli yerlerinden çalışmak ve ticaret yapmak amacıyla özellikle Varna iskelesine gelen Yahudiler'e rastlanmaktadır. Belirli süreler ile gelip giden bu Yahudiler için bir hahamın Hezergrad'dan görevli olarak Varna'ya geldiği kayıtlıdır.

XIX. yy' ortalarında Varna kent merkezindeki mahalleleri incelediğimizde¹⁶; 11 müslüman mahallesine karşılık, 5 gayrimüslim mahallesinin bulunduğu görülür.¹⁷ Mahalle sayısı yaklaşık yarı yarıya olmasına rağmen gayrimüslimler hane sayısı olarak toplamda Müslüman mahallelerinin 150 hane önüne geçmektedir.

¹⁵ Örneğin, Kalço-oğlu mahallesinde 255 hane numarası ile kayıtlı 8 yaşındaki Trandafil oğlu İstefani; 292 hane numarası ile kayıtlı 5 yaşındaki Dimitrakı oğlu İstavir; 302 hane numarası ile kayıtlı 8 yaşındaki Acı Yorginin oğlu Acı Krinfel; 322 hane numarasıyla kayıtlı 2 yaşındaki Hristonun oğlu Hristo yetim olarak kayıtlıdır ve vergi vermedikleri belirtilmiştir.

¹⁶ Bkz.K.K.5990,s1-20 (1264/1848)

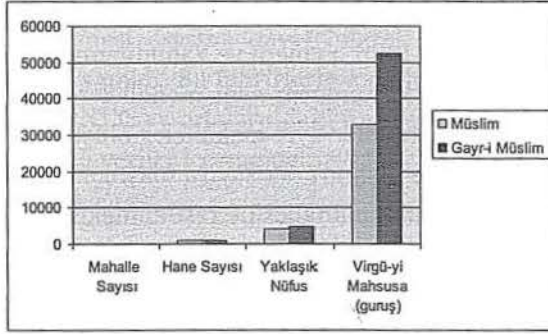
¹⁷ XVII. yy'da Evliya Çelebi ise Varna kent merkezinde 7 müslüman ve 5 gayri müslim mahalleden söz etmektedir.(Bkz. Evliya Çelebi Seyahatnamesi, Haz. Yücel Dağlı, Seyit Ali Kahraman, İbrahim Sezgin, 5. Kitap, İstanbul 2001, s. 51).

Müslüman mahalleler arasında en kalabalık mahalle 148 hane ile Hacı Hasan Mahallesi; en kalabalık gayri müslim mahallesi 249 hane ile Matiyo Mahallesi-dir. Önemli bir nüfus barındıran Varna kent merkezindeki toplam 16 mahalle-den sağlanan vergi geliri ise yaklaşık 85.000 guruşla önemli bir meblağa ulaş-maktadır.

Varna Kentindeki Mahallelerin Yaklaşık Nüfusları ve Vergi-i Mahsusaları¹⁸

	Müslim	Gayr-i Müslim
Mahalle Sayısı	11	5
Hane Sayısı	811	961
Yaklaşık Nüfus	4055	4805
Virgü-yi Mahsusa (guruş)	32897	52542

Varna Kentindeki Mahallelerin Yaklaşık Nüfus Ve Vergi Toplamları

19. yy. ortalarında Varna kent merkezindeki 16 mahallede toplam 1.772 hane kayıtlıdır. Her hanenin yaklaşık 5 kişiden oluştuğu varsayımından hareketle kent merkezinin yaklaşık nüfusu 8.860 kişi olarak tespit edilebilmektedir. Bu nüfusun ödediği vergi-i mahsusa ise toplamda 85.439 guruş 20 paraya ulaşmaktadır. Kent nüfusunun 811 hanelik kısmını müslüman nüfus; 961 hanelik kısmını ise gayrimüslim nüfus oluşturuyordu. Bu sonuçları yüzdesel olarak ifade edecek olursak; 19.yy ortalarında Varna kent merkezinde nüfusun %46'sını müslümanların, % 54'ünü ise gayrimüslimlerin oluşturduğu görülür. Toplam verginin ise %38.5'luk dilimini Müslümanlar öderken, %61.5'luk dilimini ise gayrimüslimler ödemiştir.

¹⁸ Bu veriler 19.yy ortalarındaki Varna kent merkezinin nüfus dağılımı hakkında bir fikir edinile-bilmek için KK 5990 numaralı defterden alınmıştır. Bkz K.K. 5990, s. 1-20 (1264/1848).

	no	mahalle	hane	nufus	virgü-i mahsusası	
					guruş	para
Müslim	1	Alaüddin	75	375	3193	-
	2	Abdurrahman Efendi	101	505	4326	-
	3	Hacı Hasan	148	740	6283	-
	4	Hayriyye	100	500	3605	-
	5	Tombay	47	235	1829	20
	6	Kalander Hoca	54	270	2317	20
	7	Akbayır	61	305	2745	-
	8	Çavuşzade	73	365	2832	20
	9	Babazade	59	295	2266	-
	10	Şaban Efendi	56	280	2214	-
	11	Derun-ı Kala	37	185	1287	20
Gayr-i Müslim	1	Ermeni	133	665	7182	-
	2	Kalçooğlu	189	945	10260	-
	3	Varoğlu	238	1190	13068	-
	4	Matiyo	249	1245	13824	-
	5	Metropolid	152	760	8208	-
Toplam		16 Mahalle	1772	8860	85439	80

Her Bir Mahallenin Yaklaşık Nüfusu Ve Vergi-i Mahsusası¹⁹

2. Geçim Kaynakları

2.1. Tarım

Kentteki mahallelerde de geçimini tarım sektöründen sağlayan haneler her zaman olmuştur. Nitekim mesleki dağılımda bu sektörler a ait çiftçi, rençber, bağcı gibi meslek dalları karşımıza çıkmaktadır. Kalçooğlu Mahallesinde tarım sektörü ile uğraşanlar mahalledeki toplam hanelerin %15.8'ini oluştururken, bu oran Alaüddin Mahallesinde %4,5 civarındadır. Kentte özellikle bağ sahibi olanların çokluğu dikkat çekmektedir. Hemen hemen her hanenin bir kaç dönüm bağı vardır. Bazı hanelerde, bu sayı 20 dönüme kadar çıkmaktadır. Bununla birlikte ekili bağın dönüm olarak gayrimüslim mahallesinde, Müslüman mahalesinin 5 katı daha fazla olduğu görülmektedir. Tarla tarımında ise durum tam tersine bir hal almaktadır. Ekili tarla dönüm olarak, müslüman mahallesinde, yaklaşık 10 katı daha fazladır. Üstelik ekili olmayan tarla arazisini de hesaba katarsak bu oran 60 kata kadar çıkmaktadır. Bununla birlikte mezru olarak kayıtlı tarla arazisinin yaklaşık 5 katı kadar ekilmemiş tarla arazisi mevcuttur.

¹⁹ K.K. 5990, s. 1-20

Öte yandan kentte çeşitli meslelerde çalışıp da bağ ve tarla sahibi olanlar da mevcuttu. Tarla ekiminin yanısıra müslüman mahallelerinde bağ sahibi olmak çok yaygındı. Kent merkezinde 15 hane reisinin isimleri ile kaydedilen Kıptiler'in de toplam 20 dönümlük bağları vardır ve bunun 16.5 dönümü mezru olarak kayıtlıdır. Bunun yanısıra az da olsa bahçe ve bostan tarımıyla uğraşanlar da vardı. Gayrimüslim mahallesinde ekili bağların dönümünün fazla olması, üzümün şarap yapımında kullanılmasından da kaynaklanmıştır. Nitekim meyhanecilik yaparak geçimini sağlayan 6 hane reisinin varlığı da bunu göstermektedir. Üzüm aynı zamanda pekmez, pestil ve şıra yapımında da kullanılmıştır.

Arıcılık ise her iki mahallede de yaygın değildir. Kalço-oğlu Mahallesinde sadece 2 adet kovan kayıtlı iken Alaüddin Mahallesinde kovan adeti 50'ye kadar çıkmaktadır. Aileler genellikle sahip oldukları arazilerin ekimini kendileri yapmışlardır. Ancak, geniş arazilere sahip bazı ailelerin bu iş için rençber kiraladıkları görülmektedir. Nitekim Varna'ya dışarıdan gelen iş kollarından biri de rençberliktir. Bu arada rençberlerin de kendi arazilerinin olduğu görülmektedir.

Tarla, bağ, bahçe ve bostan tarımı yapan hanelerin sahip oldukları dönüm miktarları farklılıklar göstermektedir. Bu durum öncelikle ailelerin ekonomik durumlarıyla açıklanabilir. Ancak, bölgenin coğrafi şartları ve iklim koşulları da bunda etkili olmuştur. Alaüddin Mahallesinde hane başına toplam dönüm tarımı oranladığımızda her haneye yaklaşık 13 dönüm tarla düşmektedir. Ancak ekili tarlada bu sayı yaklaşık 2 dönüme kadar düşmektedir. Kalçooğlu Mahallesinde ise tarla tarımı oldukça az yapılmıştır. Mahallede sadece toplam 15 dönüm tarla kayıtlıdır. Bağcılık ise Kalçooğlu Mahallesinde yaygın bir meslek dalı haline gelmiştir. Hane başına yaklaşık 11dönüm bağ düşmektedir. Ekili bağ ise bunun yarısı kadardır. Alaüddin Mahallesinde ise toplam bağ dönüm miktarını hane başına oranladığımızda, her haneye 2 dönüm bağ düşmektedir. Mezru bağda ise bu oran 1.5 dönüme düşmektedir.

Dobruca'nın hemen hemen tüm kentlerinde buğday tarımı ağırlıklıydı. Bu yüzden Dobruca bölgesi başkentin buğday ambarı olarak görülüyordu. Buğdayın İstanbul'a nakledilmesinde kullanılan limanlardan biri de Varna limanıydı. Bu iş için Köstence ve Balçık limanları da kullanılıyordu. Üreticiler ürünlerini iskeleye getirir, önceden belirlenmiş olan fiyat üzerinden devlet tarafından satın alınarak başkente iletilirdi. Böylece iskelede bir hareketlilik yaşanır, hamallara duyulan ihtiyaç artardı. Bu nedenle olsa gerek Varna'ya dışarıdan iskelede hamallık yapmak üzere gelen iş gücü de vardı.

		Mezru	Hali
Bağ	Dönüm	105	15
	Kıymet (guruş)	6174	283
Tarla	Dönüm	155	745
	Kıymet (guruş)	300	1500
Bostan	Dönüm	4	
	Kıymet (guruş)	120	
Bahçe	Dönüm	3	
	Kıymet (guruş)	120	
Çayır	Dönüm	12	
	Kıymet (guruş)	180	
Kovan	Dönüm	50	
	Kıymet (guruş)	750	

Alaüddin Mahallesinin Bağ, Bahçe, Bostan, Tarla, Çayır, Kovan Kıymeti

Bağ	Dönüm	Mezru	Muattal
		16.5	4
	Kıymet (Guruş)	740	85

Varna Kent Merkezindeki Kıbtelerin Bağ Hasılatı (TMT 12768)

		Mezru	Bila Mahsül
Bağ	Dönüm	780.5	791.5
	Kıymet (guruş)	51.475	15,682.5
Tarla	Dönüm	15	-
	Kıymet (guruş)	30	-
Kovan	Adet		2
	Kıymet (guruş)		32

Kalço-Oğlu Yamandı Mahallesinin Bağ Ve Tarla Kıymetleri

2.1.2. Hayvancılık

Tarımın yanısıra hayvancılık önemli bir geçim kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna karşılık kentteki mahalleler geçimlerini doğrudan hayvancılıkla ilgili mesleklerden sağlamak yerine başka mesleklerle de uğraşmışlar ama bir taraftan da kendi ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak daha çok büyük baş hayvan yetiştirmişlerdir. Bununla birlikte kendi ihtiyacının çok üzerinde hayvan yetiştiricilerine de rastlanmaktadır. Bunların yetiştirdikleri hayvanları ticari olarak değerlendirdikleri düşünülmektedir. Nitekim Kalçooğlu Mahallesinde kasaplık yapan bir hane reisi tek başına toplam 6.380 guruşluk hayvan kıymetine sahiptir. Alaüddin Mahallesinde de büyük baş hayvan yetiştiriciliğinin tercih edildiği görülmektedir. Mahallede aynı zamanda 12 dönümlük bir çayır kaydı vardır.. Bunun nedeni de Türkler'de büyük baş hayvan besiciliğinin özellikle de inek yetiştiriciliğinin yaygın olması ve geniş çayırlara ihtiyaç duyulmasıdır. Koyun

yetiştiricileri için ise meralar daha cazipti. Varna civarındaki kazalardan gelip ücret karşılığı meraları kullanan çobanlara rastlanıyordu. Bunlar arasında Osmanpazarı kazasının Kazgan karyesinden gelen çobanlar çoğunlukta idi. Kalçooğlu Mahallesi ise çayır kayıtlı değildir.

Alaüddin Mahallesi de daha çok sağlam sığır ineği beslenmiştir. Sütü için yetiştirilen sağlam sığır ineği Kalçooğlu Mahallesi de diğer büyük baş hayvanlardan daha çok tercih edilmiştir. Ancak Kalçooğlu Mahallesi koyun besiciliği çok daha yaygındır. Buna karşılık müslüman mahallesi koyun, keçi gibi küçük baş hayvanların tercih edilmemesi dikkat çekicidir. Büyük baş hayvanların tercih edilmesinde ise onların et süt ve derilerinden olduğu kadar gücünden de yararlanması etkili olmuştur. Özellikle çift sürmede öküzden yararlanılmıştır. Ayrıca taşımacılıkta da öküz arabaları kullanılmıştır. Nitekim arabacılık bir meslek haline gelmiştir. Varna kent merkezine dışarıdan gelenler arasında arabacılık mesleği ile uğraşanlar da mevcuttu. Tarla tarımının yaygın olduğu müslüman mahallesi üretilen zahireyi limandaki depolara arabacılar taşımışlardır. Küçük yük taşınmasında ve binek hayvanı olarak beygir ve merkep kullanılmıştır. Alaüddin mahallesi hanelerin çoğunda beygir merkep veya hergele bulunmaktadır. Bazı mahallelerde birden çok beygir mevcuttur. Beygir ve özellikle de merkep Kalçooğlu Mahallesi de beslenmektedir. Kayıtlı hane sayısına oranladığımızda yaklaşık olarak mahallenin yarısına bir merkep veya beygir düşmektedir. Ancak bazı hanelerde birden çok beslendiği ve aynı hanede hem merkebin hem de beygirin kayıtlı olduğu görülmektedir. Aslında binek hayvanı olarak kullanılan merkep ve beygirden vergi alınmazken yine de defterlere kaydedilmişlerdir. Ancak bu hayvanlar nakliyatçılık gibi bir meslek alanında kullanıldıklarında o zaman vergi kapsamına alınıyordu.²⁰

Varna kaza merkezindeki Kiptiler'in de büyük baş hayvan besledikleri görülmektedir. Tarla tarımı yapmadıkları halde sığır öküzü beslemiş olmaları bunları taşımacılıkta kullandıklarını göstermektedir. Binek hayvanı olarak ve taşımacılıkta merkebi de kullanmışlardır.

Kalçooğlu Mahallesi özellikle koyun besiciliği daha fazladır. Geniş koyun sürüleri bulunan hanelerin bunları ticari olarak değerlendikleri düşünülmektedir. Özellikle İstanbulun et ihtiyacının önemli bir kısmı Rumeli'den sağlanıyordu. Koyun yetiştiriciliğinde özellikle Bulgarların ön plana çıktığı görülmektedir. Ayrıca Varna meralarına civardan da koyun sürüleri geliyordu. Özellikle Os-

²⁰ Adıyeke, s.774.

manpazarı kazasının Kazgan karyesinden²¹ koyun sürüleri ve çobanları Varna meralarına gelmişlerdir. Kalçooğlu Mahallesinde ayrıca kara canavar adıyla domuz kaydına da rastlanmaktadır. 500 baş koyuna karşılık 50 baş domuz beslenen mahallede domuz, koyunun yaklaşık 2 katı değere sahipti. Bir baş koyunun kıymeti 16 kuruş iken domuz'un kıymeti 30 kuruş idi.

Hayvanların Cinsi	Baş	Kıymeti (guruş)
Kısır Sığır İneği	25	2065
Sağmal Sığır İneği	53	7490
Kısır Camus İneği	10	2140
Sağmal Camus İneği	1	400
Camus	4	130
Camus Tosunu	6	360
Camus Malağı	6	1000
Düğe	16	1440
Dana	14	460
Kara Sığır	2	400
Öküz	9	1825
Tay	2	240
Bargir	23	4215
Hergele	17	2620
Merkeb	4	152

Alaüddin Mahallesinde Beslenen Hayvanlar ve Kıymeti

Hayvanların Cinsi	Baş	Kıymeti (guruş)
Kısır Kara Sığır İneği	3	240
Kısır Camus İneği	2	450
Sağmal Camus İneği	1	200
Kara Sığır Öküzü	3	1100
Kara Sığır Tosunu	2	160
Camus Danası	1	30
Kısrak	1	125
Merkeb	5	390
Kuta	1	20

Varna Kent Merkezindeki Kibtilerin Hayvan Kıymeti²²

²¹ Kazgan Karyesi'nde nüfusun yaklaşık yarısı çobandır. Bir derbent köyü olan Kazgan'da arazinin dağlık olması nedeniyle koyun sürülerini civardaki kaza ve köylerin meralarında dolaştırmışlardır.

²² TMT 12768

Hayvanların Cinsi	Baş	Kıymeti (guruş)
Sağmal Kara Sığır İneği	46	7050
Kısır Kara Sığır İneği	10	1010
Sağmal Camus İneği	6	1775
Kısır Camus İneği	4	1000
Manda İneği	1	310
Kara Sığır Öküzü	1	200
Kara Sığır Danası	13	490
Kara Sığır Düğesi	5	250
Manda Düğesi	1	200
Camus Kutası	8	340
Ağnam ve Keçi	429	6864
Kara Canavar	50	1500
Bargir	24	4345
Merkeb	49	3640

Kalço-Oğlu Mahallesiindeki Hayvanlar Ve Kıymeti²³

2.3. Meslekler ve Gayri Menkuller

2.3.1. Meslekler

Varna kentinde yer alan bu iki mahalledeki mesleki dağılımı incelediğimizde, kentin ihtiyacına cevap verecek çeşitlilikte meslek dalları karşımıza çıkmaktadır. Alaüddin Mahallesiindeki meslek gruplarının %55'lik kesimini esnaf ve zanaatkarlar, %29'luk kesimini görevliler, %11.5'luk kesimini tüccarlar ve %4.5'lik kesimini de tarım sektörü ile uğraşanlar oluşturmaktadır. Buna göre mahallede, toplamda en kalabalık meslek grubunu, esnaf ve zanaatkarlar oluşturmaktadır. Buna karşılık bu grubun mülklerinin toplam kıymeti, tüccarlardan; toplam hayvan kıymetleri de mahalledeki görevlilerden daha düşük bir orandadır. Mahallelerdeki görevliler arasında ilk sırada muhtarlar gelmektedir. Her iki mahallede de muhtar-ı evvel ve muhtar-ı sani olmak üzere iki muhtarın görev yaptığı görülmektedir. Alaüddin Mahallesiindeki muhtarların birinin mesleği saatçilik, diğerinin mesleği ise tüccarlıktır. Kalçooğlu Mahallesiinde görev yapan muhtarların ise meslekleri kaydedilmemiştir.

²³ TMT 12767

	Esnaf ve			Tarımla
	Zenaatkarlar	Tüccarlar	Görevliler	Uğraşanlar
Toplam Hane Reisi	38	8	20	3
Tolam Tekalif (Guruş)	1518	673	507	153
Toplam Mülk Kıymeti (Guruş)	11869	13895	7903	620
Toplam Hayvan Kıymeti (Guruş)	8185	5150	12650	2400

Alaüddin Mahallesi Meslek Grupları

	Esnaf ve Zenaatkarlar	Tüccarlar	Görevliler	Tarımla
	(%)	(%)	(%)	Uğraşanlar(%)
Toplam Hane Reisi	55	11,5	29	4,5
Toplam Tekalif (Guruş)	53,2	23,6	17,8	5,4
Toplam Mülk Kıymeti (Guruş)	34,6	40,5	23	1,8
Toplam Hayvan Kıymeti (Guruş)	28,8	18,1	44,5	8,5

Alaüddin Mahallesi Meslek Gruplarının Yüzdesele Dağılımı

Alaüddin Mahallesiindeki meslek gruplarının sahip oldukları hayvanların toplam kıymetlerini incelediğimizde ise en çok hayvan kıymetinin %44,5'luk bir oranla mahalledeki görevlilere ait olduğu görülmektedir. Mahalledeki görevliler içinde ise en kalabalık grubu topçular oluşturmaktadır. Temettuat defterlerindeki kayıtlardan topçuluk görevinde bulunanların aynı zamanda arabacılık (1 hane reisi), aççılık (1 hane reisi), fulokakeş (1 hane reisi), mumculuk (1 hane reisi), tavukçuluk (3 hane reisi), tüccarlık (1 hane reisi), tütün kıyıcılık (1 hane reisi) ve unculuk (1 hane reisi) gibi mesleklerle de uğraştıkları; ancak topçuluk görevleri nedeniyle vergi vermedikleri anlaşılmaktadır. Askeri görevlilerin yanı sıra iş göremeyecek durumda olanlar da vergi vermemişlerdir. Örneğin mesleği tavukçuluk olan bir hane reisi iş göremeyecek durumda olduğundan amel-mande olarak kayıtlıdır ve vergi vermemiştir. Aynı şekilde sabi olarak kaydedilen küçük yaşta olan ve yetim kalan çocuklardan da vergi alınmamıştır.

Alaüddin Mahallesiinde öne çıkan meslekleri inceleyecek olursak; mahallede tavuk yetiştiriciliğinin yaygın olması nedeniyle ilk sırada gelen meslek kolu da tavukçuluktur. Yetiştirilen tavuklar kent merkezinde ticari olarak değerlendirilmiştir. Tavukçuluğun bir meslek dalı olarak tercih edilmesi ve yetiştiriciliğinin yapılması kentin ticari potansiyeliyle açıklanabilir. Ayrıca Varna'nın bir liman kenti olması dolayısıyla, ticaret kent içinde sınırlı kalmıyordu. Ticaretle uğraşmak her zaman tercih ediliyordu. Nitekim Alaüddin Mahallesiinde öne çıkan ve en çok tercih edilen mesleklerden biri de tüccarlıktı. Ticaret, kent merkezini canlandırıcı bir etki yapıyordu. Aynı zamanda bir liman kenti olan Varna'da deniz ile ilgili mesleklere de rastlanmaktadır. Kaptan, gemici, gavvas (dalğıç),

filikokeş (gemi sandalı işletmecisi) bunlar arasında sayılabilir. Alaüddin Mahallesinde 3 hane reisi gemici, 1 hane reisi dalgıç ve 2 hane reisi de fulokakeş (gemi sandalı işletmecisi) olarak kaydedilmişlerdir. Kalçooğlu Mahallesinde ise gemicilik ilk sıralarda tercih edilen mesleklerden biridir. Mahallede 27 hane reisi gemici, 1 hane reisi ise kaptan olarak kayıtlıdır. Diğer meslekler ise mahallelerin ihtiyacını karşılamaya yönelik bir çeşitlilik gösterir. Bu meslekler genellikle bir veya birkaç hane reisi tarafından yapılmıştır.

Mahallede fırıncı, ekmekçi, kasap gibi iş kollarından geçimini sağlayanlar, genellikle kendi dükkanlarında çalışmışlardır. Fırın sahiplerinin değirmen hisseleri de bulunmaktadır. Mahallenin ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak değirmencilik ve unculuk²⁴ yapanlar ise ayrıca kaydedilmişlerdir. Taşımacılık arabacılar tarafından yapılmıştır. Tuz ve buğday taşımacılığı özellikle tarlaları olmayan dar gelirli ailelerin tercih ettiği ve genellikle bir çift öküz ile işlerini gördükleri bir meslek dalıdır. Varna'da tuz, buğday ve et taşımacılığı yaygın olarak yapılmıştır. Tuz, Ruscuk antrepolarından Varna limanına getirilmiş; Varna'dan da başkente gönderilmiştir. Başkente buğday naklinde de Varna limanı önemli bir rol üstlenmiştir. Buğdayın limana taşınması işini yine arabacılar yapmıştır. Ayrıca hafif talika adı verilen gezinti arabaları da mevcuttu. Nitekim her iki mahallede de talikacı meslek koluna rastlanmaktadır.

Alaüddin Mahalledeki meslek gruplarının ödedikleri yıllık vergi miktarını değerlendirdiğimizde ise toplamda en çok vergi dilimi, sayıca en kalabalık olan esnaf ve zanaatkarlar grubuna ait görünmekle birlikte; gerçekte en çok vergi verenler, mahalledeki mesleklerin %11.5'lük kısmını oluşturan tüccarlardır ve toplam yıllık verginin %23.6'lık kısmını ödemişlerdir. Mahalledeki tüccarların ekonomik durumlarının iyi ve yaşam standartlarının yüksek olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim mahallede en fazla mülk sahibi olanlar da %40.5'lük bir oranla tüccarlardır. Tüccarları %34.6'lık oranla esnaf ve zanaatkarlar izlemektedir. Alaüddin Mahallesinde tarım sektörü içinde incelediğimiz çitçi ve bağcılar mahalledeki toplam hane reislerinin %4.5'lük kesimini; ödedikleri yıllık vergi ise toplam vergi miktarının %5.4'lük kısmını oluşturmaktadır. Mahalledeki diğer meslek gruplarının sahip oldukları hayvan değerlerinin toplamının % 8.5'lük kısmını tarımla uğraşan meslek grubunun hayvan kıymetleri oluşturmaktadır. Kalçooğlu Mahalle-

²⁴ Alaüddin Mahallesinde görevli Topçuluk hizmetinde bulunan hanelerden birii aynı zamanda uncu olarak kayıtlıdır ve vergi ödememiştir. Bkz. T.M.T.12769

sinde ise tarım sektöründe çalışanlar mahalledeki hanelerin %15.8'lik kısmını oluşturmaktadır. Toplam vergi miktarının ise %11.6'lık kısmını ödemişlerdir.

Varna kent merkezinde yer alan ve gayrimüslimlerin yaşadığı Kalçooğlu Mahal-lesindeki meslekleri esnaf ve zanaatkarlar, görevliler, tarımla uğraşanlar, hiz-metkarlar şeklinde gruplandırmak mümkündür. Ayrıca az da olsa mahallede işsizlerin de olduğu görülmektedir. Bu nedenle tabloda onlar da gösterilmiştir.

Kalçooğlu Mahallesinde en kalabalık meslek grubu, toplam meslek gruplarının %78.8'lik kısmını oluşturan esnaf ve zanaatkarlardır. Dolayısıyla mahallede ödenen yıllık vergilerin %82.9'luk kısmını da bu grup vermiştir. Sahip olunan mal ve mülklerin toplam kıymeti açısından mahalledeki meslek grupları içinde yine esnaf ve zanaatkarlar grubu %82.5'luk bir oranla öne çıkmaktadır. Mahal-lede kayıtlı bulunan görevli sayısının az olmasına rağmen sahip oldukları mülk-lerinin değerinin toplamı 5.070 guruşla, sayılarına göre azımsanmayacak bir orandadır. Sahip oldukları hayvanlarının kıymetlerinin toplamı ise mülklerinin oldukça gerisinde kalmaktadır; yaklaşık 1/7 kadardır.

Kalçooğlu mahallesindeki meslek gruplarının sahip oldukları hayvanların kıy-metlerinin toplamını birbiriyle oranladığımızda ise en yüksek değere % 85.4'lük bir oranla esnaf ve zanaatkarlar grubunun ulaştığı görülmektedir. Mahallede geçimini tarımdan sağlayanları incelediğimizde rençber ve bağcılar karşımıza çıkmaktadır. Rençberin 22 dönümlük kendi bağı bulunmaktadır. Bunun 4 dö-nümü mezru olarak kayıtlıdır. Bağcılıkla uğraşanlar ise mahallede önemli bir sayıya ulaşmaktadır. Bağlardan elde edilen üzümlerin aynı zamanda şarap ya-pımında kullanılıyor olması, bağcılığın tercih edilen bir meslek dalı olarak ge-lişmesine neden olmuştur. Nitekim sadece bu mahallede 6 hane reisi meykedeci (meyhaneci) olarak kayıtlıdır. Ayrıca başka mesleklerle geçimini sağlayan hane-lerin de kendi ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak birkaç dönümlük bağları-nın olduğu görülmektedir. Kentte yaşayıp geçimini tarımdan sağlayan hanelerin sahip oldukları mülklerinin toplam kıymeti, sahip oldukları toplam hayvan kıy-metlerinin yaklaşık 5.5 katı kadardır.

	Esnaf ve		Tarımla		
	Zanaatkarlar	Görevliler	Uğraşanlar	Hizmetkarlar	İşsizler
Toplam Hane Reisi	115	3	23	2	3
Tolam Tekalif (Guruş)	8315	230	1370	60	60
Toplam Mülk Kıymeti (Guruş)	93952,5	5070	13252,5	370	1240
Toplam Hayvan Kıymeti (Guruş)	21543	718	2437	300	230

Kalçooğlu Mahallesi Meslek Gruplarının Toplam Değerleri

	Esnaf ve		Tarımla		
	Zenaatkarlar	Görevliler	Uğraşanlar	Hizmetkarlar	İşsizler
Toplam Hane Reisi	78,8%	2,1%	15,8%	1,4%	2,1%
Tolam Tekalif (Guruş)	82,9%	2,3%	13,7%	0,6%	0,6%
Toplam Mülk Kıymeti (Guruş)	82,5%	4,5%	11,6%	0,3%	1,1%
Toplam Hayvan Kıymeti (Guruş)	85,4%	2,8%	9,7%	1,2%	0,9%

Kalçaoğlu Mahallesi Meslek Gruplarının Yüzdesele Dağılımı

Kalçooğlu Mahallesinde gemicilikle uğraşanların, bakkallık ve bağcılık yapanların sayısı diğer meslek dallarından fazladır. Özellikle bakkalcılık Kalçooğlu Mahallesinin en gözde meslek dalı olarak karşımıza çıkmaktadır. Mahallede toplam 27 hane reisi bakkallık ve 3 hane reisi de bakkal çıraklığı yaparak geçimini sağlamaktadır. Gelir düzeyinin yüksek olduğu anlaşılan bakkalların özellikle mülklerinin çokluğu dikkat çekmektedir. Toplamda 45.050 gurusluk mülk kıymetleri ile; mahalle kasabı (2.980 gurus, sadece 1 hane) ve kahvecisinin (2.860 gurus, sadece 1 hane) dışında diğer meslek dallarının bu sayıya ulaşamadığı görülmektedir. Sahip oldukları mülk ve hayvanlarıyla mahalle bakkalları ekonomik olarak iyi bir tablo çizmişlerdir. Buna rağmen mahallenin en zengini kasaplık mesleği ile geçimini sağlayan hane reisidir. Sahip olduğu mülk ve hayvan kıymetleri incelendiğinde, mahalledeki hiçbir meslek dalının bu değerlere ulaşamadığı görülmektedir. Sadece tek bir hane reisi tarafından yapılan kasaplığın iyi bir gelir getirdiği düşünülmektedir. Nitekim bu hanenin toplam 2.980 gurusluk bir mülk kıymetine ve bundan daha fazla; 6.380 gurusluk da bir hayvan kıymetine sahip olduğu ve yıllık 200 gurusluk bir vergi ödediği görülmektedir. Özellikle mahalle kasabının sahip olduğu hayvan kıymeti, bakkalcılıkla uğraşanların toplamının sahip olduğu hayvan kıymetine yaklaşımıştır.

Kalçooğlu Mahallesindeki sayıca kalabalık meslek dallarından biri de gemiciliktir. Mahallede 27 hane reisi gemici olarak kayıtlıdır. Özellikle Varna'nın liman kenti olması, mahalledeki meslekler arasında geçimini deniz sayesinde sağlayanların sayısını artırmıştır. Gemicilikle uğraşanların sayıca fazla olması bu meslek dalının tercih edildiğini göstermektedir. Buna karşın gemicilerin mülk ve hayvan kıymetlerini, diğer meslek dallarıyla karşılaştırdığımızda mahalledeki pek çok meslek sahibinin sahip olduğu değerlerin gerisinde kaldığı görülmektedir. Mahallede kayıtlı bulunan tüm gemicilerin mülk kıymetlerinin toplamı 6630 gurus ve hayvan kıymetlerinin toplamı da 1590 gurusdur. Bu verilere göre

gemiciliğin mahalledeki diğer bazı mesleklere kıyasla çok fazla gelir getiren bir meslek dalı olmadığı düşünülebilir. Gemicilerin bir yılda ödedikleri toplam vergi miktarı ise 1.680 guruştur.

Kalçooğlu mahallesinde öne çıkan mesleklerden bir diğeri de bağcılıktır. Toplamda 22 hane reisinin mesleği bağcı olarak kayıtlıdır. Ancak sahip oldukları mülk ve hayvan kıymetleri ile bir yılda ödedikleri vergi yekununa baktığımızda ekonomik durumlarının orta düzeyde olduğu görülmektedir. Bağcılıkla bağlantılı bir başka meslek dalı ise meykebeciliktir. Bunlar kendi dükkanlarında çalışmışlardır. Bu mahallenin gayrimenkülleri içinde değeri 8450 kuruşu bulan 11 bab meyhane dükkanı kayıtlıdır. Sadece bir mahallede 11 bab meyhane dükkanının kaydedilmesi bağcılığın yaygın olmasıyla açıklanabilir. Nitekim sahip olunan dönüm miktarı da bunu göstermektedir. Meykebecilerin sahip oldukları mülklerinin toplam kıymetine bakarak, ekonomik durumlarının iyi düzeyde olduğunu söyleyebiliriz.

Mahalledeki ekonomik seviyesi en yüksek olan meslek dallarını belirleyebilmek için sahip oldukları mülk ve hayvan kıymetlerinin toplamını bir ölçü olarak alırsak; görevliler dışında en iyi düzeyde olan meslek dalları kasaplık ve kahvecilik olarak tespit edilmektedir. Bunları bakkal, nalbant, asiyager, fıçı, duhancı ve bakkal çırağı izlemektedir. Ayrıca mahallede görevli bulunan papazında sahip olduğu mülk ve hayvan kıymeti dikkate alındığında ekonomik durumunun oldukça iyi olduğu anlaşılmaktadır. Yine muhtarların da mahallenin papazı kadar olmasa da gelir düzeylerinin yüksek olduğu görülmektedir.

Her iki mahallede de görülen fıçıcılık mesleği, bu mesleği yapan hanelerin sahip oldukları mülklerin kıymetlerinin yüksek olmasıyla dikkat çekmektedirler. Fıçıcular günlük hayatta her kesimin ihtiyaçlarına cevap veriyorlardı. Kuru gıdalar, turşu, peynir gibi yiyecekler; pekmez, şıra, şarap gibi içecekler fıçılarda saklanıyordu. Bu yüzden fıçılara her zaman ihtiyaç duyuluyordu. Her iki mahallede de mahalenin ihtiyacını karşılamaya yönelik olarak bu meslekle ilgilenen birer hane reisi bulunuyordu. Bu hanelerin mülk kıymetlerinin miktarı incelendiğinde ekonomik durumlarının oldukça iyi olduğu ve mülk değerlerinin pek çok meslek dalının üzerine çıktığı görülmektedir. Alaüddin Mahallesindeki fıçıcının mülk kıymeti toplamı 2.744 guruş, Kalçooğlu Mahallesindeki fıçıcının mülk kıymeti toplamı ise 1.335 guruştur. Kentte sosyal yaşam içinde insanların bir araya toplandığı yerlerden ticari olarak değerlendirilenler arasında genellikle müslüman mahallelerinde kahvehaneleri; gayrimüslim mahallerinde de meyhaneleri görü-

yoruz. Nitekim meyhanecilik kazanç getiren bir meslek dalı olarak Kalçooğlu mahallesinde yerini almıştır.

Kalçooğlu Mahallesinde bakkallık, gemicilik ve bağcılıktan sonra en çok yağcılığın tercih edildiği görülmektedir. Mahallede toplam 17 hane reisi yağcı olarak kayıtlıdır. Yağcılarının sahip oldukları mülklerinin toplam kıymeti 10.430 guruş, hayvanlarının toplam kıymeti ise 2.584 guruştur, bir yılda ödedikleri vergi ise toplam 940 guruş olarak kayıtlıdır. Tabloda işsizler adı altında incelenenler arasında daha önce bir mesleği olup da sonradan yaşlılık nedeniyle iş göremez hale gelen bir hane reisi bulunmaktadır. Bu nedenle bir önceki yıl verdiği vergi miktarı deftere kaydedilmiştir. Alil ve bimar olarak kayıtlı olanlar ise hastalıkları nedeniyle vergiden muafır. Vergi vermeyenler arasında mahallenin papazı ve yaşlı küçük çocuklar ile kale ve köprü tamircileri yer almaktadır.

Burada saydığımız mesleklerin dışında kentin ihtiyacını karşılayan çeşitli meslek dalları da mevcuttu. Ancak bunlar, daha az kişi tarafından yapılan ve daha çok ihtiyacı gidermeye yönelik mesleklerdir. Bunlar arasında arabacı, baltacı, berber, çilingir, değirmenci, duhancı, kahveci, kasap, manav, marangoz, mumcu, nalbant, talıkacı, terzi gibi meslekleri sayabiliriz.

Varna ticari potansiyeli sayesinde dışarıdan gelen çeşitli meslek erbabını da bünyesinde toplamıştır. Bu meslekler arasında esnaf ve zanaatkarlar grubu içinde; abacı (35), bakırcı (1), bakkal (1), debbağ(6), dikici(6), duhancı(1), duvarcı (65), enfiyecı(2), fırıncı(1), filikacı (1), gardiyan(1), hamal (8), hancı (1), harar (1), kahveci(1), kileci(3), kunduracı(2), neccar(5), şişeci(2), terzi(6), yiyecek sektörü (9), zahireci (5)'yi sayabiliriz. Tarım ve hayvancılıkla uğraşanlar arasında, çoban (2) ve rençber (5); görevliler arasında, haham(1) ve katip (1) bulunmaktadır. Ayrıca tüccarlar(2), hizmetkarlar (14) ve işçiler de (6) dışarıdan gelen iş kolu arasında yer almaktadır. Bu meslekler içinde en çok öne çıkan meslekler ise sırasıyla, duvarcı, abacı, hizmetkar ve yiyecek sektörüyle ilgili meslek dallarıdır.

Sonuç olarak kent merkezinde yer alan her iki mahallede de küçük esnaf ve zanaatkarlıkla ilgili meslek grubunun toplamda daha fazla olduğu dikkat çekmektedir. Alaüddin Mahallesinde toplam hane reislerinin %55'ini esnaf ve zanaatkarlar grubu oluştururken, bu oran Kalçooğlu Mahallesinde daha da artarak %78,8'e kadar çıkmaktadır. Küçük esnaf ve zanaatkarlıkla ilgili meslek grubu içinde yer alan meslek yelpazesinin mahallelerin ihtiyacına göre şekillendiği ve

ticaretin ise her zaman karlı bir sektör olduğu görülmektedir. Aynı zamanda kentte tarımla ilgili mesleklerle de geçimini sağlayanlar olmuştur.

	Meslekler	Hane Re'isi	Yıllık Tekalif (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
Esnaf ve Zenaatkarlar	Arabacı	1	73	-	600
	Berber	1	-	290	-
	Çilingir	1	40	440	360
	Değirmenci	1	95	2330	1190
	Duhancı	3	116	230	320
	Fıçı	1	95	2744	160
	Fulokakeş	2	30	560	-
	Gavvas	1	60	280	150
	Gemici	3	136	140	350
	Kahveci	2	30	-	-
	Kasap	1	50	-	630
	Manav	2	118	160	400
	Nalbant	1	24	-	280
	Kırcı	3	68	180	1350
	Sürgeci	1	95	80	570
	Tahmisci	1	60	1150	220
	Talikacı	1	30	90	200
	Yazıcı	1	23	820	140
	Hamal	1	56	240	140
	Tavukçu	10	319	2135	1125
TOPLAM	38	1518	11869	8185	
Tüccarlar	Tüccar	7	635	13895	5150
	Ayak Tüccarı	1	38	-	-
	TOPLAM	8	673	13895	5150
Görevliler	Ayan_1 Sabık	1	95	1500	1760
	Aza	1	95	800	7810
	Katip	1	73	-	250
	Mutar-I Evvel / Saatçi	1	73	120	320
	Muhtar_1 Sani / Tüccar	1	73	60	150
	Muhzır	1	38	-	200
	Topçu(*)	8	-	2373	1300
	Topçu Çavuşu / Mumcu	1	-	1000	300
	Topçu Mulazımı /	1	-	-	60

	Meslekler	Hane Re'isi	Yıllık Tekalif (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
	Tavukçu				
	Topçu Onbaşı / Aşçı /Fulokakeş	2	-	550	-
	Topçu Yüzbaşı	1	-	400	150
	Zaptiye Yuzbaşı	1	60	1100	350
	TOPLAM	20	507	7903	12650
Tarımla Uğraşanlar	Bağcı	1	73	400	330
	Çiftçi	2	80	220	2070
	TOPLAM	3	153	620	2400

Alaüddin Mahallesinin Mesleki Dağılımı

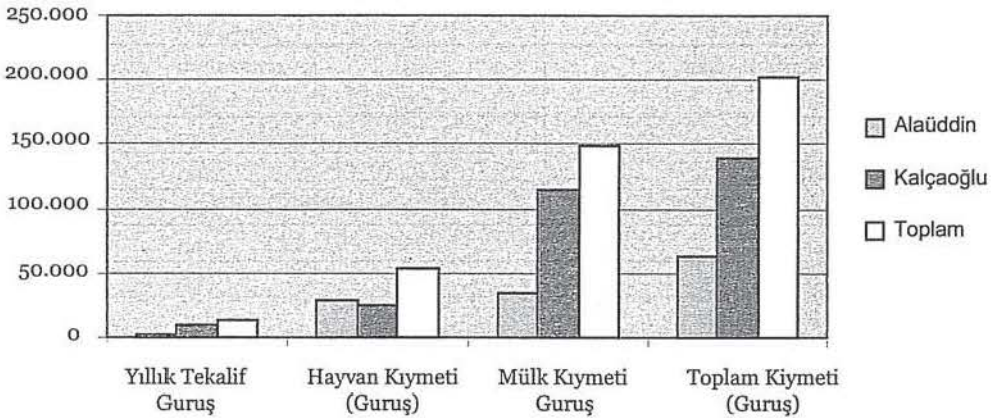
	Meslekler	Hane Reisi	Yıllık Tekalif (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
Esnaf ve Zenaatkarlar	Asiyabger	1	50	1400	160
	Bakkal	27	2870	45050	7569
	Bakkal Çırağı	3	120	3020	150
	Baltacı	1	30	240	-
	Berber	1	40	500	-
	Duhancı	1	60	1050	-
	Dülger	3	170	540	80
	Ekmekçi	1	25	280	90
	Fıçı	1	80	1335	440
	Fırıncı	6	320	3197,5	340
	Gemicî	27	1680	6630	1590
	Kahveci	1	60	2860	-
	Kale Tamircisi	2	-	75	-
	Kaptan	1	200	720	-
	Kasap	1	200	2980	6380
	Kırcı	1	60	480	150
	Köprü Tamircisi /Marangoz	1	-	650	235
	Kürekçi	1	80	1000	270
	Marangoz	2	130	660	-
	Meykdedeci	6	400	5545	520
Mumcu	2	150	1185	250	
Nalbant	1	100	1570	240	

Meslekler	Hane Reisi	Yıllık Tekalif (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)	
Talikalı	2	80	105	-	
Terzi	3	220	1980	295	
Reis	2	250	470	200	
Yağcı	17	940	10430	2584	
TOPLAM	115	8315	93953	21543	
Görevliler	Muhtar-ı Evvel	1	150	1800	150
	Muhtar-ı Sani	1	80	1165	80
	Papaz	1	-	2105	488
	TOPLAM	3	230	5070	718
Tarımla Uğraşanlar	Bağcı	22	1290	12652,5	2337
	Rençber	1	80	600	100
	TOPLAM	23	1370	13252,5	2437
Hizmet karlar	Besleme	1	-	200	-
	Hizmetkar	1	60	170	300
	TOPLAM	2	60	370	300
İşsizler	Alil/Bimar/Amel-mande	3	60	1240	230

Kalçaoğlu Yamandı Mahallesi'nin Mesleki Dağılımı

	Yıllık Tekalif (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)	Toplam Kıymeti
Alaüddin	2.851	34.287	28.385	62.672
Kalçaoğlu	10.035	113.885	25.228	139.113
Toplam	12.886	148.172	53.613	201.785

Alaüddin ve Kalçaoğlu Mahallelerinin Yıllık Vergi ve Kıymetleri

Alaüddin ve Kalçaoğlu Mahallelerinin Yıllık Vergi ve Kıymetlerinin Karşılaştırılması

2.3.2. Gayrimenkuller

İncelediğimiz Temettuat Defterlerinde²⁵, mahallelerdeki ticari değeri olan gayrimenkullerin kıymetiyle ilgili veriler de bulunmaktadır. Bu veriler aynı zamanda 19.yy ortalarındaki gayrimenkul değerleri hakkında da bir fikir vermektedir. Ancak en büyük eksiklik bu gayri menkullerin getirdiği yıllık gelir miktarlarının kaydedilmemiş olmasıdır. Yine de gayri menkullerin kıymetinden yola çıkarak hangi gayrimenkullerin daha değerli olduğu ve daha çok tercih edildiği tespit edilebilmektedir.

İncelediğimiz dönemde, Alaüddin Mahallesiindeki hanelerin sahip oldukları gayrimenkul kıymetlerini karşılaştırdığımızda ise en değerli gayrimenkullerin 1000 guruşla mumhane ve asiya olduğu görülmektedir. Bu gayrimenkulleri 900 guruşla yaklaşan bir değerle mağaza ve 800 guruşluk kıymetleriyle mahzen, kahvehane ve meyke dükkanları izlemektedir. Alaüddin Mahallesiinde meyke mesleğini yapan bir haneye rastlanmazken mahallenin gayrimenkulleri içinde 1 bab meyke dükkanına rastlanılması ilginçtir. Ayrıca fırın, bakkal ve fiçici dükkanlarının da kıymet olarak mahallenin diğer gayri menkullerinden daha değerli olduğunu söyleyebiliriz. Mahallede en çok tercih edilen gayri menkul asiya'dır. Asiyayı, mağaza, manav dükkanı ve fiçici dükkanı izlemektedir.

Gayrimenkuller	Bab/Hisse	Kıymeti (guruş)
Asiya	9	9000
Bakkal Dükkanı	1.5	850
Baltacı Dükkanı	2	800
Berber Dükkanı	1	300
Demirci Dükkanı	1	200
Duhancı Dükkanı	1.25	400
Dükkan Arsası	0.5	100
Fuçucu Dükkanı	3	1400
Fuloka	2.5	500
Fırın	1.25	950
Kahvehane	0.25	200
Manav Dükkanı	4	1100
Mağaza	6	5300
Mahzen	0.5	400
Meyke Dükkanı	1	800
Mumhane	1	1000

²⁵ T.M.T. 12767, T.M.T. 12769

Gayrimenküller	Bab/Hisse	Kıymeti (guruş)
Mumhane Arsası	0.5	150
Mağaza Arsası	-	350
Nalbant Dükkanı	1	250
Uncu Dükkanı	-	150

Alaüddin Mahallesinin Gayrimenkulleri

Kalçooğlu Mahallesinde ise en değerli gayri menkuller 2000 guruşluk kıymetleriyle bakkal dükkanı ve mumhane mahzenidir. Bunların ardından 1000 guruşu geçen kıymetleriyle mağaza ve terzi dükkanları gelmektedir. Değirmen burada da yine 1000 guruşluk bir kıymete sahiptir. Duhancı, fırın ve meykede dükkanlarının kıymeti ise 800 guruşu bulmaktadır. Mahallenin en çok sahip olduğu gayri menkuller arasında ilk sırada kıymeti 2000 guruşu bulan bakkal dükkanı ve kıymeti 800 guruşa yaklaşan meykede ve fırın gelmektedir. Bunları dükkan, mağaza, mahzen, değirmen ve terzi dükkanı izlemektedir.

	Bab	Kıymeti (Guruş)
Abacı Dükkanı	1	650
Bakkal Dükkanı	12.5	24700
Berber Dükkanı	1	500
Değirmen	2.75	2900
Doğramacı Dükkanı	1	200
Duhancı	1	800
Dükkan Arsası	1(?)	100
Dükkan	6.5	1700
Fırın	10.75	8550
Hurdavat Dükkanı	0.5	150
Kürekçi Dükkanı	1.5	650
Manav Dükkanı	0.5	200
Mağaza	4	5250
Mahzen	3.5	2450
Mahzen-i mumhane	0.5	1000
Meykede	11	8450
Nalbant Dükkanı	1	50
Terzi Dükkanı	2.5	2800

Kalço-Oğlu Mahallesinin Gayri Menkulleri²⁶

İki mahallenin gayrimenkul kıymetlerini birbiriyle karşılaştırdığımızda; bakkal dükkanın Kalçooğlu mahallesinde çok daha değerli olduğu görülmektedir. Her

²⁶ T.M.T. 12767

iki mahallede de rastladığımız berber, değirmen, fırın, mağaza, mahzen, manav, meyke de dükkanlarının kıymetleri ise birbirine yaklaşmaktadır. Öte yandan Kalçooğlu Mahallesinin, Alaüddin Mahallesinde kayıtlı olmayan abacı, doğramacı, terzi gibi dükkanlara sahip olduğu; buna karşılık Alaüddin Mahallesindeki uncu, demirci ve baltacı dükkanlarının ise Kalçooğlu mahallesinde olmadığı görülmektedir.

Alaüddin Mahallesinde özellikle değirmen 3 kat daha fazladır. Tarla tarımının daha yaygın olduğu Alaüddin Mahallesinde, tahıl tanelerini öğütmek için değirmene de daha çok ihtiyaç duyulmuştur. Nitekim Alaüddin mahallesindeki değirmenlerin sayıca fazla olması da bunu göstermektedir. Kalçooğlu mahallesindeki hanelerin sahip oldukları gayrimenkul sayısı Alaüddin Mahallesinin yaklaşık 1.5 katı kadardır. Dolayısıyla emlak kıymeti toplamı da Alaüddin Mahallesinin 2.5 katından daha fazladır. Buna göre gayrimüslimler kentte, daha çok gayrimenküle sahip görünüyorsa da; Kalçooğlu Mahallesinin, nüfus olarak Alaüddin Mahallesinin yaklaşık iki katı kadar olduğu unutulmamalıdır. Ancak yine de kent genelinde 19.yy ortalarında gayrimüslim nüfusun önde olması nedeniyle, kentteki gayrimenkullerin de önemli kısmına gayrimüslimlerin sahip olduklarını söyleyebiliriz. Kentteki gayrimenkuller mahalledeki hane halkı tarafından veya kiraya verilerek işletilmiştir.

2.3.3. Varna'ya Dışarıdan Gelen Meslek Kolları

Varna ticari potansiyeli ve liman avantajıyla dışarıdan iş gücü alan bir kent olmuştur. Rumeli eyaletindeki kaza ve köylerden gelen çok sayıda nüfusu barındıran ve geçici iş gücünün ihtiyaçlarına cevap veren bir merkez görünümündedir. Hatta Varna'ya Anadolu'nun uzak merkezlerinden de gelen çeşitli meslek erbabına rastlanmaktadır. Varna'ya dışarıdan çalışmaya gelenlerin arasında gayr-i müslimlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, İskele'de çeşitli meslek kollarında gayr-i müslimler ile müslümanlar bir arada çalışmışlardır.

Varna'nın köyelerine dışarıdan gelen gayr-i müslim reayanın özellikle koyun besledikleri ve sayıları 100'ü bulan koyun sürülerine sahip oldukları görülmektedir. Koyunların herbirinin kıymeti 16 kuruş olarak tespit edilmektedir Bunun yanı sıra keçi ve daha az sayıda büyük baş hayvan da beslemişlerdir. Çobanlık yapanların ve koyun besiciliğini tercih edenlerin hayvanlardan elde ettikleri yün, şehir merkezinde abacı esnafı tarafından değerlendirilerek işlenmiştir. Bu iş için kent merkezinde abacı dükkanının olduğu ve dışarıdan özellikle de Kazgan karyesinden çok sayıda abacı esnafının Varna'ya geldiği görülmektedir. Hayvancı-

lıkla ilişkili bir diğer sanayi kolu da debbagcılıktır. Yine dışarıdan bu işi yapmak üzere Varna'ya gelenler olmuştur. Bunlar Varna'daki debbaghanelerde kalmışlardır. Önemli bir meslek kolu olan terzilik de dışarıdan gelen iş kollarından biridir. Aynı zamanda Kalçooğlu Mahallesinde de 3 hane reisi terzilik mesleği ile geçimini sağlamıştır. Dikilen elbise, aba ve çuhalar ticari olarak da değerlendirilmiştir.

Hayvancılığın yanısıra Varna'nın bazı köylerine bahçıvanlık yapmak üzere gelenlerin de varlığı bilinmektedir.²⁷ Varna'ya dışarıdan çalışmak üzere gelenlerin bir kısmı Pasin Çorbacı Hanı, Kırbıyık Hanı, Emrullah'ın Hanı, Foti'nin Hanı gibi Varna'daki çeşitli hanlarda bir kısmı da çalıştıkları dükkan ve kahvehanelerde kalmışlardır. Geçici olarak gelen ve yıllık vergilerini kendi vilayetlerinde ödeyen bu kimselerin, çalışmak için burayı tercih etmeleri Varna'nın ticari potansiyeli ile açıklanabilir. Gelenler içinde çoğunluğu Divriğ ve Akçahisar'dan gelenler oluşturmaktadır. Vidin, Kızanlık, Karınabad, Ahyolu, Hezargrad, Pravadı, ve Ohri'den gelenler de mevcuttur. Ayrıca Anadolu'dan; Trabzon, Sinop, İstanbul, Edirne, Beyşehir, Kastamonu, İnebolu, Safranbolu gibi merkezlerden gelenler de olmuştur. Rumeliden Varna'ya çalışmak amacıyla mevsimlik olarak geçişler her zaman daha fazla görülmüştür. Böylece Varna gerek Rumeli'den gerekse Anadolu'dan, ticari potansiyeli sayesinde iş gücü alan bir merkez olmuştur. Çalışmak amacıyla gelen iş gücünün, tahrirlerinin yapıldığı 1845'den bir kaç yıl önce geldikleri ve her yıl düzenli olarak gelmeye devam ettikleri anlaşılmaktadır.

Varna'ya çalışmak üzere gelen iş gücünün mesleklerini incelediğimizde ilk sırada tamamen gayr-i müslimlerden oluşan duvarcı esnafı gelmektedir. Duvarcı esnafının yoğun olarak Ohri merkez ve köyleri ile Manastır'dan geldikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca Osman Pazarı kazasının gayr-i müslim köylerinden Kazgan'dan gelen duvarcı esnafı da bulunmaktadır. Kazgan duvarcı esnafının yanı sıra daha çok abacı esnafı ve terzilikle uğraşan gayr-i müslim reayanın toplandığı bir merkez olarak özel bir yerleşim yeridir. Cizyelerini genellikle 30 kuruş ve bazen 15 kuruş olarak ödeyen duvarcı esnafının vilayetlerinde ödedikleri yıllık vergilerinin 100 ile 200 kuruş arasında değiştiği görülmektedir. 1844 yılına ait vergi yekünleri 2080 kuruştur. Bir kısmının vergi miktarı kaydedilmeyerek, vergisini babasının verdiği kaydı düşülmüştür. 1845 yılı tematuatının toplamı ise 21.700 kuruştur.

²⁷ T.M.T. 12771, s. 2-4.

Duvarcı esnafından sonra Varna'ya dışarıdan gelen en kalabalık esnaf grubunun yine gayr-i müslimlerden oluşan abacı esnafı oluşturmaktadır. Sayıca abacı esnafı duvarcı esnafının yaklaşık yarısı kadardır. Yoğun olarak Osman Pazarı, Tirnovi ve İslimye kazalarından gelen abacı esnafının çoğunun yıllık vergilerinin miktarı kaydedilmeyerek kendi vilayetlerinde babaları tarafından ödendiği ibaresi düşülmüştür. Çok azının yıllık vergi miktarı kaydedilmiştir. Bunlar da 30 ile 60 kuruş arasında değişmektedir. Aynı yıla ait (1845) Temettuat miktarının ise çoğunlukla 800 kuruş civarında olduğu az sayıda kişinin ise 1000 kuruşu geçtiği görülmektedir.

Abacı esnafının yoğun olarak Kazgan'dan gelmiş olması tesadüfi değildir. Osman Pazarı kazasının Kazgan karyesinde çobanlık ve terziliğin yaygın bir meslek dah olduğu bilinmektedir. Geniş hayvan sürülerine sahip olan köy halkı elde ettiği yünü çevre kazalarda değerlendirerek aba yapımında kullanmıştır. Abacı esnafı usta-kalfa-çırak ilişkisi içinde çalışmıştır. Bazı ustaların kalfalarının kendi kardeşleri olması abacılığın aile mesleği olarak sürdürüldüğünü göstermektedir. Kalfa ve çırakların yaptıkları iş için 6 aylık bir ücret aldıkları görülmektedir. Kalfa ve çıraklar yaptıkları işe göre 100 ile 200 kuruş arasında değişen miktarlarda ücret almışlardır. En düşük ücret 60 kuruş iken en yüksek ücret 200 kuruştur (1261/1845).

Bir diğer esnaf gurubunu varoşlarda kalan neccarlar oluşturmaktadır. Sayıca duvarcı ve abacı sayısının çok gerisindedir. Yine gayr-i müslimler tarafından yapılan bu meslekle uğraşmak üzere düzenli olarak 4 yıldır Varna'ya gelenlerin olduğu kayıtlıdır. Anadolu'dan Sinop'tan bu işi yapmak üzere gelenler vardır. Ayrıca, İstanbul ve Ahyolu'ndan gelenler de mevcuttur. Her biri 30 kuruşluk cizyelerini ödeyen bu esnafın 1261/1845 yılı temettuatının bir önceki temettuatına göre iki ve bazen üç kat arttığı gözlenmektedir. Bu esnafın her birinin temettuatı 400 ile 500 kuruş civarındadır.

Müslim ve gayr-i müslimlerin bir arada yaptıkları iş kollarından birisi debbağlıktır. Bu meslek ile uğraşanların debbağhanede kaldıkları ve bir iki yıldır bu işi yapmak üzere Varna'ya geldikleri anlaşılmaktadır. Genellikle şehir merkezinden gelen esnaf arasında daha önce askeriyede olup ihrac edildikten sonra çıraklıktan debbağcılık işine giren ve geçimini kazanmak için Varna'ya gelenler de mevcuttur. Hezergrad, Pravadi, Ohri ve Edirne şehir merkezi ile Rahova kazasının köylerinden bu iş için Varna'ya gelenlerin sayısı neredeyse neccarlarla aynıdır. Bu grubun çoğunun yıllık ödedikleri vergi miktarı kaydedilmemiştir. Kaydedi-

lenlerin de 20-25 kuruş gibi düşük miktarlarda vergi ödedikleri görülmektedir. 1261/1845 yılına ait temettuatının 100 ile 500 kuruş arasında değiştiği gözlenmektedir. Bu durumda temettuat miktarlarına göre en iyi durumda olan esnaf gurubunun sayılanlar içinde abacı esnafı olduğu görülmektedir. Sadece bu grup içinde 1261/1845 yılı temettuatı 1000 kuruşu geçenlere rastlanmaktadır. Ancak zahirecilikle uğraşanların 1261/1845 yılı temettuatı 1800 kuruşa kadar çıkmaktadır. Diğer iş kollarını incelediğimizde ise çeşitli işlerde hizmetkarlığın ön sırada geldiği görülür. İskele’de hamallık ikinci sırada gelmektedir. Hizmetkarlık ve hamallığı; terzi, dikici ve işçiler izlemektedir. Bunlardan hemen sonra ise zahirecilik karlı bir iş kolu olarak karşımıza çıkmaktadır. Dışarıdan gelip şişecilik enfiyecilik ve tüccarlık yapanlara da rastlanmaktadır. Diğerlerine göre daha az rastlanan iş kolları arasında duhancı, hancı, hararcı, bakırcı, kahveci, fırıncı, bakkal ve flikacı bulunmaktadır. Kahve, fırın ve bakkallarda dışarıdan gelerek çalışanların genellikle çalıştıkları dükkanlarda geceledikleri görülmektedir.

Meslek	Sayı	Meslek	Sayı	Meslek	Sayı
Abacı	35	Filikacı	1	Kileci	3
Bakırcı	1	Gardiyan	1	Kunduracı	2
Bakkal	1	Haham	1	Neccar	5
Çoban	2	Hamal	8	Rençber	5
Debbağ	6	Hancı	1	Şişeci	2
Dikici	6	Harar	1	Terzi	6
Duhancı	1	Hizmetkar	14	Tüccar	2
Duvarcı	65	İşçi	6	Yiyecek sektörü	9
Enfiyeci	2	Kahveci	1	Zahireci	5
Fırıncı	1	Katip	1		

Varna Dışından Gelenlerin Mesleki Dağılımları

Bir liman kenti olan Varna’da karantinada ve gümrükde çalışmak üzere de dışarıdan iş gücünün geldiği görülmektedir. Gelenler arasında karantinada katiplik ve gardiyanlık ile gümrükde kolculuk görevinde bulunanlar vardır. Ayrıca iskelede çeşitli işlerde çalışan yahudiler için Hezargrad’dan bir hahamın da görevli olarak geldiği kayıttır.²⁸ Burada saydığımız çeşitli alanlardaki işlerde çalışmak üzere gelen müslim ve gayri müslim reayadan başka Anadolu’nun bazı merkezlerinden gelip yiyecek sökterinde çalışan ve tamamı müslümanlardan oluşan bir gruba daha rastlanmaktadır. Beyşehir, Kastamonu, İnebolu ve Safranbolu’dan gelen bu grubun Varna’da helvacılık, börekçilik, aşçılık ve leblebicilik yaptıkları tespit edilmektedir.

²⁸ T.M.T. No:12770, s. 5.

SONUÇ

Sonuç olarak, Varna bir liman kenti olarak önemli bir ticaret merkezidir. Karadenize kıyısı olması, çeşitli malların limanda toplanmasına ve ticaretinin yapılmasına olanak sağlıyordu. Deniz ticareti sayesinde kent merkezinde bir hareketlilik yaşanıyordu. Nitekim deniz yoluyla Varna'ya ulaşımın tercih edildiği görülmektedir. Bu sayede Anadolu'nun uzak Karadeniz kıyı şeridinden Varna'ya çalışmak için deniz yoluyla gelenler her zaman olmuştur. Ulaşım imkanı ve liman avantajı Varna'nın önemli bir merkez haline gelmesinde etkili olmuştur.

Buna karşılık bu yüzyılda Varna'da gelişmiş bir sanayi faaliyetinden söz etmek mümkün değildir. Daha çok küçük esnaf ve zanaatkarlar, kentin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik faaliyetlerde bulunmuşlardır. Öte yandan Varna, Osmanlı-Rus savaşlarından ve ayanlar arasındaki iktidar mücadelesinden olumsuz etkilenmiştir. Bazı ticarethaneler ve ekili araziler zarar görmüştür. Böyle bir ortamda sanayinin gelişmesi için gerekli koşullar da henüz oluşmamıştır. İncelediğimiz, kent içindeki iki mahalle örneğinde de meslek grupları içinde, küçük esnaf ve zanaatkarlıkla ilgili mesleklerin öne çıktığı görülmektedir. Bu grup içinde yer alan çeşitli meslek kolları, kentin ihtiyaçlarına göre şekillenmiştir. Ayrıca ticaretle uğraşmak her zaman tercih edilen bir meslek dalı olmuştur. Bununla birlikte geleneksel tarımla ilgili mesleklerin de kent merkezinde sürdürüldüğü görülmektedir.

Ek-1, Alaüddin Mahallesi (Tmt 12769)

Hane No	Hane Reisinin İsmi	Eşkali	Yaş	Mesleği	Yıllık Tekalifi (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
3/7	Osman Efendi	Uzun boylu, kır sakallı		Saatçi/Muhtar-1 Evvel	73	120	320
4/13	İsmail veled-i Hüseyin	Orta boylu, kumral sakallı	46	Tüccar/Muhtar-1 Sani	73	60	150
5/15	Hüseyin veled-i Yahya	Uzun boylu, kır sakallı	57	Fuçucu	95	2744	160
6/18	Tahir	Orta boylu, kumral sakallı	30	Topçu çavuşu/Mumcu	-	1000	300
7/20	Ömer veled-i Mustafa	Kısa boylu, sarı bıyıklı	40	Tüccar	95	120	690
8/21	Said Ağa	Orta boylu, ak sakallı	58	Tahmisci	60	1150	220
9/23	Yunus veled-i osman	Uzun boylu, sarı bıyıklı	21	Topcu onbaşı/Aşçı	-	-	-
10/26	Emin veled-i Ali	Orta boylu, sarı bıyıklı	45	Gemici	60	140	-

Hane No	Hane Reisinin İsmi	Eşkali	Yaş	Mesleği	Yıllık Tekalifi (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
11/28	İsmail Ağa	Uzun boylu, kara bıyıklı	39	Sabık Zaptiye Yüzbaşısı	60	1100	350
12/29	Mehmed veled-i Ahmed	Şab-ı emred	15	-	-	-	150
13/31	Ahmed veled-i Osman	Uzun boylu, kır sakallı	47	Kırcı	30	30	280
14/33	Yusuf veled-i Abdullah	Kısa boylu, kır sakallı	45	Kahveci	30	-	-
15/35	Ömer veled-i Mehmet	Orta boylu, kara bıyıklı	26	Topcu tüccar	-	80	200
16/36	Emrullah veled-i Salih	Orta boylu, kumral sakallı	39	Tavukçu	30	30	90
17/38	Ali veled-i İsmail	Orta boylu, sarı bıyıklı	35	Topçu	-	640	490
18/39	Ahmed veled-i İsmail	Uzun boylu, sarı bıyıklı	38	Topçu yüzbaşısı	-	400	150
19/40	Mehmed veled-i Hasan	Orta boylu, kara bıyıklı	33	Tüccar	65	480	460
20/44	Dayı emrullah veled-i Mustafa	Orta boylu, kır sakallı	50	Tavukçu	40	90	140
21/46	Halil veled-i Hasan	Orta boylu, ter bıyıklı	18	Tavukçu	-	120	300
22/47	Hüseyin veled-i hasan	Orta boylu, kumral bıyıklı	35	Gavvas	60	280	150
23/49	Tahir veled-i Mustafa	Orta boylu, sarı bıyıklı	38	Değirmenci	95	2330	1190
24/51	Mehmed Ağa veled-i Hasan	Orta boylu, kır sakallı	45	Duhancı	-	-	-
25/54	Salih veled-i Kuşoğlu Mustaf	Orta boylu, sarı sakallı	48	Nalband	24	-	280
26/57	Ahmed veled-i İbrahim	Orta boylu, sarı bıyıklı	30	Topcu-tavukçu	-	60	50
27/59	Tahir veled-i Tatar Osman	Uzun boylu, kara bıyıklı	27	Topçu onbaşı-filikakeş	-	550	-
28/60	Hacı Ahmed veled-i İbrahim	Orta boylu, kara sakallı	35	Tüccar	95	1160	570
29/64	Mehmed veled-i Ali	Orta boylu, kumral sakallı	40	Tavukçu	30	-	150
30/66	Abdullah veled-i Hacı Mehmed	Orta boylu, kır sakallı	48	Tavukçu	40	750	140

Hane No	Hane Reisinin İsmi	Eşkali	Yaş	Mesleği	Yıllık Teklifi (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
31/70	Osman Efendi veled-i Abdurrahman Efendi	Uzunca boylu, kumral sakallı	44	Katib	73	-	250
32/73	Mehmed veled-i Hacı Osman	Orta boylu, kara bıyıklı	43	Tüccar	95	7800	140
33/74	Halil Ağa veled-i Hacı İbrahim	Orta boylu, kır sakallı	56	Ağza	95	800	7810
34/75	Hafız Mehmed veled-i Hasan	Orta boylu, müzellef, kumral sakallı	23	Kahveci	-	-	-
35/76	Şakir veled-i Ahmed	Orta boylu, kumral sakallı	31	Tüccar	95	1025	1940
37/80	Ali veled-i Ali	Orta boylu, kır sakallı	-		20	-	140
38/81	Mehmed veled-i Timuroğlu	Uzun boylu, kara sakallı	48	Tüccar	95	1650	870
39/84	İsmail veled-i Ahmed	Orta boylu, kumral sakallı	41	Çiftci	50	100	860
41/87	Hasan veled-i Hüseyin	Orta boylu, kumral bıyıklı	41	Tavukçu	51	40	180
42/88	Küçük Osman veled-i Abdiş	Kısa boylu, kumral bıyıklı	50	Sürgeci	95	80	570
43/90	Ahmed veled-i Hasan	Uzun boylu, kır sakallı	65	Duhancı	60	50	290
44/92	Ali veled-i Melik Mehmed	Orta boylu, kara bıyıklı	28	Topçu mülazımı-Tavukçu	-	-	60
45/94	Osman veled-i Velioğlu İsmail	Orta boylu, ter bıyıklı	19	Çiftçi	30	120	1210
46/99	Mehmed Ağa	Orta boylu, kumral bıyıklı	49	A'yan-ı sabık	95	1500	1760
47/105	Bağban Mehmed veled-i Mustafa	Orta boylu, kır sakallı	47		30	60	-
48/106	Süleyman veled-i Mustafa	Orta boylu, kumral bıyıklı	25	Yazıcı	23	820	140
49/107	Mustafa veled-i İbrahim	Orta boylu, ter bıyıklı	19	Berber	-	290	-

Hane No	Hane Reisinin İsmi	Eşkali	Yaş	Mesleği	Yıllık Tekalifi (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
50/108	Kuşcu Ali veled-i Mehmed	Orta boylu, sarı bıyıklı	40	Fulokakeş	30	200	150
51/111	Ahmed veled-i mehmed	Orta boylu, kara sakallı	40	Manav	40	110	250
52/112	İsmail veled-i Osman	Uzun boylu, ter bıyıklı	22	Topçu	-	-	-
53/113	Ahmed veled-i Hasan	Orta boylu, kumral sakallı	34	Çilingir	40	440	360
54/117	Ömer veled-i İbrahim	Orta boylu, kır sakallı	55	Bağcı	73	400	330
56/122	Sadullah veled-i Mustafa	Orta boylu, sarı bıyıklı	35	Talikalı	30	90	200
57/124	Şalih veled-i Mestan	Uzun boylu, kara sakallı	40	Arabacı	73	600	-
58/127	Feyzullah veled-i Mahmud	Uzun boylu, kumral sakallı	55	Hamal	56	240	140
59/128	Süleyman veled-i Osman	Orta boylu, kır sakallı	48	Duhancı	56	180	30
60/130	Kara Mehmed veled-i İsmail	Orta boylu, kara bıyıklı	38	Gemici	38	-	150
61/132	Ali veled-i Mehmed	Orta boylu, kumral bıyıklı	33	Topçu-Tütün kıyıcı	-	-	60
62/133	Mehmed veled-i Ali	Uzun boylu, kır sakallı	45	Kırcı	38	-	400
63/134	Fuçucu Ömer Veled-i Mustafa	Orta boylu, kara bıyıklı	40	Tüccar	95	1660	480
64/136	Salih veled-i Ahmed	Orta boylu, kır sakallı	65	Manav	78	50	150
-/137	Mustafa veled-i İsmail	Merkum Salih'in üveği oğlu, orta boylu, ter bıyıklı		Topçu-Uncu	-	1520	270
65/138	Ali Topçu veled-i Mehmed	Orta boylu, kumral bıyıklı	24	Tavukçu	-	-	-
66/139	Mehmed veled-i Hüseyin	Kısa boylu, kır sakallı	56	Tavukçu	58	645	125
67/141	Mehmed	Orta boylu, kır	58	Ayak tüccarı	38	-	-

Hane No	Hane Reisinin İsmi	Eşkali	Yaş	Mesleği	Yıllık Tekalifi (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
	veled-i Abdulcelil	sakallı					
68/144	Feyzi veled-i Abdurrahman	Uzun boylu, sarı sakallı	47	Tavukçu	38	400	-
69/-	Ali veled-i Sivasi Mustafa	Uzun boylu, sarı sakallı	43	Kırcı		150	670
70/151	İzzet veled-i Mehmed	Orta boylu, sarı bıyıklı	29	Topçu-Arabacı	-	13	200
71/153	Osman veled-i Halil	Orta boylu, sarı bıyıklı	30	Topçu-Tavukçu	-	60	30
72/154	İbrahim veled-i Tahmisioglu Abdullah	Orta boylu kır sakallı	44	Tavukçu	32	120	-
73/156	Bekir veled-i Osman	Orta boylu, kumral sakallı	42	Kassab	50	-	630
74/158	Mehmed veled-i Ahmed	Orta boylu kır sakallı	50	Muhzır	38	-	200
75/159	Balçıklı İsmail veled-i Ahmed	Orta boylu, kumral bıyıklı	27	Gemici	38	-	200
76/162	Ömer veled-i İbrahim	Orta boylu, ter bıyıklı	20	Fulokakeş	-	360	-

EK-2, Varna Kent Merkezindeki Kibtiler (Tmt 12768)

Hane/Numara	Hane Reisinin İsmi	Hane Reisinin Eşgali	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
1/1	Papiroğlu Hüseyin (Çeribaşı)	Uzun boylu, kara sakallı	80	80
2/5	Kör Hasan veled-i Salih	Orta boylu, kara bıyıklı	100	220
3/8	Hasan veled-i Salih	Orta boylu, sarı sakallı	120	230
4/17	Mehmed veled-i İsmail	Orta boylu, kara sakallı	-	80
5/21	Cecişoğlu İbrahim	Orta boylu, kır sakallı	-	80
6/22	Süturoğlu Salih	Orta boylu, kır sakallı	300	80
7/26	Kambur Hasan	Orta boylu, ak sakallı	40	140
8/30	Mahmud veled-i Halil	Orta boylu kara sakallı	-	80
9/35	İsmail veled-i Halil	Orta boylu, kara bıyıklı	-	-
10/38	Küçük Hasan veled-i Bekir	Orta boylu Şab-ı emred	-	-
11/40	Sürücü Ali	Orta boylu, kara bıyıklı	-	-
12/44	Salihoğlu Kara Hüseyin (Kassas)	Orta boylu, kır sakallı	25	575

Hane/ Numara	Hane Reisinin İsmi	Hane Reisinin Eşgali	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
13/48	Sülüfoğlu Ahmed	Orta boylu, köse sakallı	-	400
14/58	Sis mehmed veled-i Mustafa	Uzun boylu, kumral bıyıklı	-	-
15/60	Süleyman veled-i Osman	Orta boylu, kara sakallı	160	730

EK-3, Kalçaoğlu Yamadi Mahallesi (t.m.t. 12767)

Hane No	Hane Reisinin İsmi	Eşgali	Yaşı	Mesleği	Yıllık Tekalifi (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
1/1	Acı Dimitraki	Orta boylu, sarı bıyıklı	45	Muhayyer evvel	150	1800	150
2/4	Aneşti veled-i Dimitri	Uzun boylu, kara bıyıklı	30	Muhayyer sani	80	1165	80
3/6	Nikola veled-i Cilej	Uzun boylu kçıl bıyıklı	50	-	80	10	75
4/7	Ustayan veled-i Ciley	Uzun boylu, kırçıl bıyıklı	60	Kassab	200	2980	6380
5/12	Todori veled-i Tahari	Orta boylu, ter bıyıklı	18	Bağcı	50	700	250
6/15	Tohari veled-i Panayot	Uzun boylu kumral bıyıklı	38	Bakkal	100	2750	660
7/17	Valço veled-i Kalço	Orta boylu, kumral bıyıklı	55	-	-	-	-
8/22	Andon veled-i Likondi	Uzun boylu karak bıyıklı	55	Gemici	50	80	-
9/24	Sava veled-i Rizo	Uzun boylu ter bıyıklı	18	Talıcacı	50	-	-
10/26	Aleksandırı veled-i Katinli	Uzun boylu, kumral bıyıklı	45	Gemici	80	640	-
11/27	Yorgi veled-i Todori	Orta boylu, kumral bıyıklı	35	Bağcı	40	200	150
12/31	Dimitraki veled-i Acı Yani	Uzun boylu, kara bıyıklı	40	Bakkal	200	2500	480
13/33	Dimitraki veled-i Vasıl	Orta boylu, kumral bıyıklı	45	Bakkal	120	2085	480
14/36	İksanaki veled- i Volço	Orto boyluy, kumral bıyıklı	45	Yağcı	80	1280	590
15/40	Mitakov veled- i İstani	(Mersumun hanesinde)	24	Yağcı	-	420	-
16/41	Todori veled-i yanaki	Orta boylu, kumral bıyıklı	38	Berber	40	500	-
17/44	Radoli veled-i İstani	Orta boylu, kumral bıyıklı	50	Furuncu	60	565	150
18/49	Mihal veled-i	Orta boylu,	55	Mumcu	50	425	50

Hane No	Hane Reisinin İsmi	Eşgali	Yaşı	Mesleği	Yıllık Tekalifi (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
	Yanaki	kumral bıyıklı					
19/51	Manol veled-i Yani	Orta boylu, sarı bıyıklı	26	Bakkal	50	280	-
20/53	Petro veled-i Praškova	Orta boylu, sarı bıyıklı	25	Bakkal	60	1430	-
21/54	Yanaki veled-i Dimitri	Orta boylu kumral bıyıklı	49	Marangoz	80	540	-
22/57	Mihal veled-i Kostandi	Orta boylu, sarı bıyıklı	50	Gemici	80	1030	150
23/58	Dimitri veled-i kiryaka	Orta boylu, sarı bıyıklı	40	Meykedeci	80	160	-
24/59	Daniyel veled-i Tohari	Orta boylu, kırçıl bıyıklı	70	Bağcı	40	100	-
25/62	Yani veled-i Nikola	Orta boylu, kara bıyıklı	50	Gemici	150	-	160
26/65	Mihal veled-i Yanaki	Uzun boylu, kara bıyıklı	30	Gemici	40	-	-
27/67	İstavri veled-i Zaharye	Kısa boylu, kara bıyıklı	35	Yağcı	40	220	80
28/70	İsteryo veled-i Tohari	Ortaboylu, kara bıyıklı	23	Bakkal	70	2915	-
29/72	Kozmeveled-i Lazari	Orta boylu, kumral bıyıklı	56	Yağcı	60	500	-
30/74	Kiryaki veled-i Kireki	Orta boylu, sarı bıyıklı	50	Yağcı	100	645	824
31/77	Vasil veled-i Todori	Orta boylu, kumral bıyıklı	30	Talika(cı)	30	105	-
32/79	Aci Avirto(?) veled-i Sava	Kısa boylu, kumral bıyıklı	50	Gemici	60	250	-
33/80	Heci Panayot veled-i Yanko	Orta boylu, kara bıyıklı	35	Bakkal	150	4640	160
34/83	Heci Todari veled-i Heci Sava	Orta boylu, kara bıyıklı	28	Bakkal	200	4220	550
35/88	Panço veled-i Heci Sava	Orta boylu, kara bıyıklı	25	Yağcı	50	375	80
36/91	Dobri veled-i Panço	Orta boylu, kumral	35	Dülger	60	350	80
37/94	Dragani veled-i Ustoyan	Orta boylu, kumral bıyıklı	50	Bağcı	50	240	-
38/96	Panayot veled-i İstefani	Orta boylu, kara bıyıklı	45	Bağcı	50	75	-
39/98	Dimitraki veled-i Yovan	Orta boylu, kara bıyıklı	44	Yağcı	60	400	70
40/100	Vasilaki veled-i	Orta boylu, sarı	60	Bağcı	120	2215.5	242

Hane No	Hane Reisinin İsmi	Eşgali	Yaşı	Mesleği	Yıllık Teklifi (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
	Yorgi	bıyıklı					
41/104	Hristo veled-i Tohari	Orta boylu, kumral bıyıklı	46	Gemici	60	-	-
42/106	Yorgi veled-i Manol	Orta boylu, kumral bıyıklı	35	Yağcı	50	525	70
43/107	Yani veled-i Nikola	Orta boylu, kara bıyıklı	60	Bağcı	50	720	60
44/110	Tanaş veled-i Yorgi	Orta boylu, kara bıyıklı	50	Terzi	120	1920	45
45/115	Tanaşaki veled-i Heci Tanaş	Orta boylu, kumral bıyıklı	36	Bağcı	80	1135	420
46/118	İstavri veled-i Heci zaharyet	Orta boylu, kumral bıyıklı	32	Bakkal	150	1490	605
47/119	Yani veled-i İstati	Orta boylu, kumral	58	Gemici	60	920	410
48/122	Dimitri veled-i Yanaki	Orta boylu, kır bıyıklı	50	Bakkal	150	3010	250
49/128	Dimitri veled-i Rizo	Orta boylu, kara bıyıklı	36	Bakkal	120	560	-
50/130	Miho veled-i Yorgi	Orta boylu, kırıl bıyıklı	70	Bağcı	70	880	260
51/135	Paroş veled-i ciley	Uzun boylu, kır bıyıklı	60	-	30	62.5	150
52/139	Kostandi veled-i Nikola	Orta boylu, kara bıyıklı	30	Gemici	50	-	150
53/142	Yanolço veled-i Mihai	Orta boylu, kumral bıyıklı	32	Bakkal	120	650	1650
54/144	Yorgi veled-i Todori	Kısa boylu, ter bıyıklı	22	Bağcı	40	480	220
55/146	Nikola veled-i İstoraki	Orta boylu, kara bıyıklı	25	Gemici	60	-	-
56/148	Panayot veled-i Şirapolo	Orta boylu, kara bıyıklı	28	Gemici	100	520	150
57/150	Timur veled-i Kondofor	Orta boylu, kumral bıyıklı	52	Gemici	40	120	150
-/154	Dimo veled-i İlya	Uzun boylu, kara bıyıklı	28	Kala-i Şahane Tamircisi	-	-	-
58/155	Petro veled-i Angeli	Orta boylu, kara bıyıklı	30	Gemici	50	-	150
59/156	Andrika veled-i İşteryo	Orta boylu, kara bıyıklı	30	Hidmetkar	60	170	300
60/157	Yemendi veled-i Kalço	Orta boylu, kır sakallı	85	Amel-mande	60	860	230
61/163	Panoyot	Kısa boylu, sarı	40	-	-	-	-

Hane No	Hane Reisinin İsmi	Eşgali	Yaşı	Mesleği	Yıllık Teklifi (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
	Ustoyan damadı	biyıklı					
62/165	Dimitri veled-i Dirko	Orta boylu, sab-ı emred	19	-	40	480	200
63/169	Pologron veled-i Dimitri	Kısa boylu, kara biyıklı	35	Gemici	80	380	-
64/171	Kosti veled-i aneşti(?)	Orta boylu, kara biyıklı	48	Gemici	80	245	-
65/173	Panayot veled-i Nedo	Orta boylu, sarı biyıklı	45	Bağcı	30	300	-
66/176	Mihal veled-i Todori	Orta boylu, kara biyıklı	38	Gemici	30	80	-
67/177	Yorgi veled-i Nikola	Orta boylu, sarı biyıklı	40	Reis	100	195	200
68/181	Heci Daniye veled-i Yaseb	Orta boylu, kara biyıklı	33	Bakkal	80	1305	514
69/185	Todoraki veled-i Dimitri	Orta boylu, sarı biyıklı	36	Kırcı	60	480	150
70/187	Çerno veled-i Yanol	Orta boylu, kumral biyıklı	42	Bakkal	100	1380	250
71/190	Todori veled-i İstafani	Kısa boylu, sarı biyıklı	26	Etmekçi	25	280	90
72/191	Yorgi veled-i Mihal	Orta boylu, sarı biyıklı	52	Gemici	50	160	-
73/193	Valço veled-i Yovan	Orta boylu, kara biyıklı	40	Kahveci	60	2680	-
74/195	Dimitri veled-i Yorgi	Orta boylu, kumral biyıklı	60	Bakkal	100	1940	40
75/198	Panayot veled-i Yorgi	Orta boylu, kumral biyıklı	48	Rençber	80	600	100
76/201	Kalço veled-i Yorgi	Orta boylu, kumral biyıklı	36	Bakkal	50	-	-
77/204	Lefter veled-i Tanaş	Orta boylu, kumral biyıklı	48	Mumcu	100	760	200
78/207	Apostol veled-i Proşkova	Orta boylu, kumral biyıklı	55	Gemici	100	150	-
79/210	Sava veled-i Todori	Orta boylu, kumral biyıklı	40	Bağcı	80	715	60
80/214	Tanaş veled-i Todor	Orta boylu, kumral biyıklı	39	Gemici	30	60	-
81/215	Yorgi veled-i Dimitri	Orta boylu, kumral biyıklı	60	Yağcı	80	1320	120
82/221	Kiryaka veled-i Yorgi	Orta boylu, kumral	60	-	100	720	100

Hane No	Hane Reisinin İsmi	Eşgali	Yaşı	Mesleği	Yıllık Teklifi (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
83/224	Dimitri veled-i Panayot	Orta boylu, şabı emred	19	Bakkal çırağı	70	2620	-
84/225	Lefter veled-i Tanaş	Orta boylu, kır bıyıklı	68	Meykedeci	100	1080	200
86/229	Dimitraki ve karındaşı Todori veled-i Aleksandırı	Orta boylu, kumral bıyıklı	40	-	50+50	560	-
87/233	Panoyot veled-i Ustoyan	Uzunca boylu, kara bıyıklı	35	Bağcı	60	120	-
88/234	Zaharye veled-i Acı Andon	Orta boylu, şabı emred	13	-	-	2450	-
-/236	Boyço veled-i katya	-	22	Besleme	-	200	-
89/237	Yorgi veled-i Yovan	Orta boylu, kumral bıyıklı, alil mizac olduğu	40	-	-	300	-
90/238	Yanaki veled-i dimitri	Orta boylu, kumral bıyıklı, bimar olduğundan tekalif vermiyor	48	-	-	80	-
91/241	Nikola veled-i Acı dimitri	Orta boylu, ter bıyıklı	26	Bakkal	60	1380	500
92/245	İlya veled-i Penetri	Uzun boylu, ter bıyıklı	27	Bakkal	110	1330	390
93/248	Yorgi veled-i Praşkova	Orta boylu, şab-ı emred	18	Bakkal çırağı	-	-	-
94/249	Tanaş veled-i Todari	Uzun boylu, kumral bıyıklı	43	Terzi	100	-	250
95/253	Mihal veled-i Tanaş	Orta boylu kara	30	Bakkal	100	800	100
96/254	Pertiç veled-i Dimitri	Şabı emred	19	Bağcı	-	-	-
97/255	Yetim istefani veled-i Tarandafil, sabi olduğundan tekalif vermedi	-	8	-	-	700	150
98/258	Panoyot veled-i Dimitri	Orta boylu, kumral bıyıklı	35	Gemici	100	-	-
99/259	Yani veled-i Dimitri	Orta boylu, kumral bıyıklı	32	Bakkal	120	100	-

Hane No	Hane Reisinin İsmi	Eşgali	Yaşı	Mesleği	Yıllık Tekalifi (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
100/261	Acı Yani veled-i Mito	Orta boylu, kara bıyıklı	30	Bakkal	80	-	-
101/264	Hristo veled-i Varsami	Kısa boylu, kumral bıyıklı	25	Gemici	40	-	-
102/256	Karındaşı Hristo veled-i Varsami	-	28	-	60	-	-
103/267	Yorgi veled-i Proşkova	Orta boylu, kara bıyıklı	28	Bakkal	100	630	40
104/269	Panayot veled-i Piko	Orta boylu, kara bıyıklı	24	Duhancı	60	1050	-
105/270	Harço veled-i Yorgi	Kısa boylu, sarı bıyıklı	58	Bağcı	100	550	240
106/273	Kostandi veled-i Paroş	Uzunca boylu, kumral bıyıklı	36	Bağcı	80	880	200
107/257	Paroş veled-i Trandafil	Orta boylu, kır bıyıklı	66	Meykedeci	-	200	-
108/276	Eremi veled-i Trandafil	Uzun boylu, kara bıyıklı	35	Dülger	60	50	-
109/277	Mihal veled-i Peftiç	Orta boylu, ter bıyıklı	22	Bakkal	60	1200	150
110/279	Ustoyan veled-i Yovan	Orta boylu, kumral bıyıklı	48	Nalbant	100	1570	240
111/283	İsteryo veled-i İstavri	Orta boylu, kumral bıyıklı	38	Gemici	60	125	150
112/284	Nikola veled-i İstavri	Orta boylu, kumral bıyıklı	33	Kapudan	200	720	-
113/286	Yanaki veled-i Panayot	Orta boylu, kumral bıyıklı	28	Reis	150	275	-
114/287	Yani veled-i Mihal	Orta boylu, kumral bıyıklı	35	Kale tamircisi	-	75	-
115/289	Trandafil veled-i Dimtraki	Orta boylu, kara bıyıklı	28	Bağcı	60	1140	-
116/290	Andon veled-i Kostandi	Orta boylu, kumral bıyıklı	36	Kürekçi	80	1000	270
117/292	Yetim İstavir veled-i Dimitraki, Sabi olduğundan tekalif vermediği	Sabi	5	-	-	100	-
118/293	Trandafil veled-i Rosi, Kamiçe	Kısa boylu, kır sakallı	65	Kamiçe köprüsü tamircisi,	-	650	235

Hane No	Hane Reisinin İsmi	Eşgali	Yaşı	Mesleği	Yıllık Tekalifi (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
	köprüsü tamircisi olduğundan tekalif vermediği			marangoz			
118/295	İstavri veled-i Panoyot	Uzun boylu, kumral bıyıklı	32	Marangoz	50	120	-
120/299	Anderika veled-i Zaharye	Orta boylu, kumral bıyıklı	46	Meykedeci	120	2750	320
121/300	Praşkova veled-i Nikola	Orta boylu, kumral bıyıklı	32	Bakkal çırağı	50	400	150
122/302	Yetim Aci Krinfel (?) veled-i Aci Yorgi	Sabi	8	-	-	2750	410
123/305	Nikola veled-i Dimitri	Orta boylu, kumral bıyıklı	38	Bağcı	40	150	-
124/309	Yorgi veled-i Nikola	Orta boylu, kumral bıyıklı	36	Gemici	50	390	180
125/311	Hiristo veled-i İstavri	Uzun boylu, sarı bıyıklı	40	Asiyabkar	50	1400	160
126/313	Yani veled-i İstani	Orta boylu, şab-ı emred	22	Gemici	50	480	-
127/318	Vasil veled-i Tanaş	Orta boylu, sarı kır sakallı	50	Mahalle papazı	-	2105	488
128/322	Yetim Hiristo veled-i Hiristo	Sabi	2	-	-	450	-
129/323	Krankal(?) veled-i Daniyel	Orta boylu, kumral bıyıklı	45	Yağcı	100	1490	50
-/327	İstimbat veled-i İstimbat	Orta boylu, sarı bıyıklı	26	Besleme	30	270	-
130/328	Dimitri veled-i Paroş	Uzun boylu, kumral bıyıklı	26	Bakkal	60	700	320
131/329	Kostandi veled-i Simiyon	Orta boylu, kır sakallı	88	-	100	1080	240
132/332	Kosti veled-i Yanaki	Orta boylu, kumral bıyıklı	23	Meykedeci	50	780	-
133/334	Lefter veled-i Dimitri	Orta boylu, kumral bıyıklı	56	Bakkal	60	790	250
134/337	İksanaki veled-i Dimitri	Kısa boylu, kumral bıyıklı	30	-	80	1720	90
135/339	İstati veled-i Yorgi	Orta boylu, kumral bıyıklı	38	Bakkal	200	6170	-
135/342	Yorgi veled-i	Orta boylu, kara	25	Bakkal	100	795	180

Hane No	Hane Reisinin İsmi	Eşgali	Yaşı	Mesleği	Yıllık Teklifi (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
	Dimitri	bıyıklı					
137/347	Yorgi veled-i Daniyel	Orta boylu, kumral bıyıklı	40	Yağcı	40	520	180
138/348	Savili veled-i Mihâl	Uzun boylu, kumral bıyıklı	28	Yağcı	100	1120	180
139/349	Yanaki veled-i Marin	Orta boylu, kumral bıyıklı	60	Fuçucu	80	1335	440
140/352	Petro veled-i Cilej	Şab-ı emred	13	-	60	120	90
141/354	Konda veled-i Yorgi	Orta boylu, kumral bıyıklı	65	Yağcı	40	300	80
142/355	Yorgi veled-i Tanaş	Uzunca boylu, kumral bıyıklı	40	Furuncu	60	865	-
143/357	Kiryaka veled-i Dimitri	Orta boylu, kara bıyıklı	26	Furuncu	40	-	100
144/358	İstavrakı veled-i Panayot, Amelmande tekalif vermediği	Orta boylu, kır sakallı	73	Furuncu	-	100	-
145/360	Matak veled-i Angeli	Orta boylu, kumral bıyıklı	50	-	100	580	280
146/364	Todori veled-i Trandofil	Orta boylu, ter bıyıklı	25	Baltacı	30	240	-
147/365	Kırço veled-i Tanaş	Orta boylu, kumral bıyıklı	32	Bağcı	40	100	-
148/366	Satiri veled-i Aleksî	Orta boylu, kumral bıyıklı	39	Gemici	30	80	-
149/369	Todori veled-i Petri	Orta boylu, kumral bıyıklı	30	Yağcı	-	620	80
150/371	Todori ve Petri	Orta boylu, şab-ı emred	22	-	-	285	-
151/372	Dimitri veled-i Tanaş vergisü şimdiden sonra	Orta boylu, ter bıyıklı	21	Terzi	-	60	-
152/374	Totori veled-i Cilej	Kısa boylu, kır bıyıklı	60	-	60	450	80
153/381	Petro veled-i mihal	Kısa boylu, kumral bıyıklı	42	Bağcı	50	645	150
154/382	Nikola veled-i Manol, Meczub ve ama olduğundan tekalif vermediği	Kısa boylu, kumral bıyıklı	42	-	-	230	60

Hane No	Hane Reisinin İsmi	Eşgali	Yaşı	Mesleği	Yıllık Tekalifi (Guruş)	Mülk Kıymeti (Guruş)	Hayvan Kıymeti (Guruş)
155/386	İstano veled-i Dimitri	Uzun boylu, kumral bıyıklı.	35	Dülger	50	140	-
156/387	Yanaki veled-i Papa Yani	Orta boylu, sarı bıyıklı	42	Yağcı	40	360	180
157/389	Sabi Kostandi veled-i gemici Toma	Sabi	6	-	50	920	90
158/391	Dimitri veled-i Yorgi	Orta boylu, kır bıyıklı	58	Meykedeci	50	575	-
160/396	Foti veledi Hristodili	Orta boylu, kara bıyıklı	40	-	200	2435	1403
161/402	Savili veled-i İstano	Orta boylu, sarı bıyıklı	45	Furuncu	100	1087.5	90
162/405	Lefter veled-i Kostandi	Orta boylu, kara bıyıklı	25	Yağcı	60	210	-
163/406	Panoyot veled-i Hristodili	Orta boylu, kumral bıyıklı	50	Gemici	50	-	-
164/408	Ustoyan veled-i Dimitri	Orta boylu, sarı bıyıklı	40	Furuncu	60	580	-
165/411	Yaka veled-i Dimitri	Orta boylu, sarı bıyıklı	35	Bağcı	60	750	85
166/412	Yorgi veled-i Nikola	Orta boylu, kara bıyıklı	25	Yağcı	40	125	-
167/415	Paroş veled-i Nikola	Şab-ı emred	13	-	30	1490	-